

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

P-ISSN : 2586-923X Vol. 2 No.2 (July – December 2015)

💧 วัตถุประสงค์

วารสาร มหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคล ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มีใช้ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดง ที่มา

💧 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 075-340043, 086-4345903 โทรสาร. 075-340-042

E-mail : tak.puyada@gmail.com

๑ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสือ

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระศรีคัมภีรญาณ, ศ., ดร.

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ

พระราชปรีดีมณี, ผศ., ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ บรรณาธิการบริหาร

พระมหาปรีดา ขนดีโสภณ, ผศ., ดร.

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ สมบุรณ์ บุญญฤทธิ์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ กองบรรณาธิการ

พระครูสิริธรรมาภีรต, ผศ., ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. รงค์ บุญสวยขวัญ

สำนักกวีราชรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

อาคารวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร. จันทนา อุดม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. ไพโรจน์ บุตรชีวัน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. อุทัย เอกสะพัง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

📌 **ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ**

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย

ผู้อำนวยการส่วนงานบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวอัจฉรา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระสาโรจน์ ธรรมสโร

พระมหาอภินันท์ นนทภาณี

สามเณรบุญญฤทธิ์ ชูราศรี

พระสุกิจจ์ สุจิณโณ

พระกุลวัฒน์ศิริโรจน์ ธรรมวิโรจน์

นางสาวธัญนิชา การ์ยภูมิ

ฝ่ายกฎหมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก นุ่นกล้า

ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

จัดรูปเล่ม

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ดีชัย จำกัด

1/7 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์ 075-322-955, อีเมล dchai@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2558 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 2 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง บรรณาธิการขอแนะนำบทความในฉบับนี้ที่น่าสนใจ ดังนี้

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย กันตภณ หนูทองแก้วและณัฐกร คชชี เปรียบเทียบบรรณการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก โดย พระครูสิริธรรมภาสิริ, พระศุภังค์ชัย สุภาจาโรและธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ ศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา โดย ประเวศ อินทองปานและพระมหาประจวบ สุขุโข ศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดย เดชชาติ ตรีทรัพย์, วันเพ็ญ สำคัญจิตและมะลิวัลย์ โยธารักษ์ ศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย อุทัย เอกสะพัง, พระครูโกศลศรัทธาธรรมและดิเรก นุ่นกล้า ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระครูวิสุทธิบุญนิติธ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) โดย นิพนธ์ ทัพย์ศรีนิมิตและพระครูพิสิฐปัญญานกร ศึกษาบทบาทการจัดการด้านการศึกษาของ พระเทพปัญญาสุธี(พร้อม โกวิท) โดย รงค์ บุญสวยขวัญ, สิ้นไชย ไชยฤกษ์และสำเริง แก้วเรืองฤทธิ์

ปิดท้ายเล่มด้วยบทความวิจัย เรื่อง **ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) โดย สืบพงษ์ธรรมชาติและพระครูอรุณสิงหธรรม** งานวิจัยนี้นำเสนอในประเด็น “แนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) โดยเน้นที่การพัฒนาคน เพื่อให้คนมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา โดยการประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ดำรงชีวิตอยู่บนรากฐานแห่งสัจจะหรือความจริง ไม่หลงมกมาย มีความพอเพียง รู้จักช่วยเหลือตนเอง ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข”

กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระมหาปริตตา ขนติโสภณ, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

เรื่อง

หน้า

บทบรรณาธิการ

(5)

บทความวิจัย : Research Articles

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของ
วัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 1

People's Opinions Towards Sunday Dhamma Practice Project Of Wat
Praduphatthanaram, Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province

กัณฑ์ณ หนูทองแก้วและณัฐกร คชชี

เปรียบเทียบทรรศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก 11

A Comparative Of The Government View In Tao Teh Ching Scripture And The
Tipitaka Scripture

พระครูสิริธรรมาภิรต, พระศุภังค์ชัย สุภาจาโรและธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

ศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนติบุกพังงา
วิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา 26

The Study On Principles Of Baladhamma For Learning Of Students
Indeebukphangngawittayayon School, Mueang District, Phangnga Province

ประเวศ อินทองปานและพระมหาประจวบ สุหุโข

ศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทับปุด 38
วิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

The Study On The Four Paths Of Accomplishment For Learning Of The Students In Thapput Wittaya School, Thapput District, Phangnga Province
 เดชชาติ ตริทรัพย์, วันเพ็ญ สำคัญจิตและมะลิวัลย์ โยธารักษ์

ศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบล 51
ท่าข้าม อำเภอบุพผิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

A Study Of Performance According To Five Precepts In Daily Life Of People In Bankungyang Community, Thakham Sub-District, Phunphin District, Surat Thani Province.

อุทัย เอกสะพัง, พระครูโกศลศรัทธาธรรมและติเรก นุ่นกล้า

ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล 64
ปรีสุทโธ)

A Study Buddhism Dissemination Of Phrkhru Visuttibhdoonydith (Nual Parisuttho)

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิตและพระครูพิสิฐบุญญากร

ศึกษาบทบาทการจัดการด้านการศึกษาของ พระเทพปัญญาสุธี(พร้อม โกวิท) 75

A Study Of The Roles In Educational Administration Of Phratheppanyasutee (Prom Kovidho)

รงค์ บุญสวยขวัญ, สิ้นไชย ไชยฤกษ์และสำเร็จ แก้วเรืองฤทธิ์

ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา : กรณี 89
ศึกษาพระครูประภัสสรธรรมวิธาน (มิ่ง ปกสฺสโร)

A Study Of The Monk Roles In Social Development In Buddhist Ways : A Case Study Of Phrakhrupapattammawithan (Ming Papatsaro)

สื่บพงษ์ ธรรมชาติและพระครูอรุณสิงหธรรม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์
ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช

PEOPLE'S OPINIONS TOWARDS SUNDAY DHAMMA PRACTICE
PROJECT OF WAT PRADUPHATTHANARAM, MUEANG DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

กัณตณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกราช

ณัฐกร คชชี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม ของประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์จำนวน 196 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชชีและมอร์แกนสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่า F-test และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นด้านบริหารโครงการอยู่ในระดับสูงสุด

2. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์อยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาของโครงการนี้ว่า ผู้บริหารโครงการควรประชาสัมพันธ์โครงการล่วงหน้าผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สถานีวิทยุและสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก เป็นต้น ส่วนแนวทางแก้ปัญหาประชาชนได้เสนอแนะว่าเจ้าอาวาสหรือผู้รับผิดชอบโครงการควรนำข้อมูลในลักษณะแผนประชาสัมพันธ์โครงการปฏิบัติธรรม ไปขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ยังสถานีวิทยุในเขตพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และพื้นที่บริการใกล้เคียง และให้จัดทำในลักษณะเนื้อหาเป็นวิดีโอ (Video Contest) เพื่อนำไปเผยแพร่ใน เฟสบุ๊ก หรือ เว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้อง

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the people's opinions towards Sunday Dhamma practice project of Wat Praduphatthanaram, to compare the people's opinions towards Sunday Dhamma practice project of Wat Praduphatthanaram and to study the problems and resolutions on organizing of Sunday Dhamma practice project of Wat Praduphatthanaram. The samples for this study were composed of people who participated in Sunday Dhamma practice project of Wat Praduphatthanaram, there are about 196 persons, as sample size by Krejcie and Morgan's table measurement, simple random sampling, data analysis to find out the value of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, F-test and Scheffe's method.

The research results found that.

1. People's opinions towards Sunday Dhamma practice project of Wat Praduphatthanaram by overview found that were more level. When considered

in each aspect found that people's opinion the aspect of project management were the highest.

2. The people's opinions towards Sunday Dhammapractice project of Wat Praduphatthanaram by overview found that were more level, the comparative results on people's opinions towards Sunday Dhamma practice project found that in terms of degrees of education and occupations found that there were different as statistically significance at 0.01 and in terms of ages, there were different as statistically significance at 0.05

3. The Suggestion about problem project were project administrator pre should promote multi channel such as radio station and online media such as facebook, people suggest the solution, abbot or project administrator take project plan and cooperate with radio station in Nakhon Si Thammarat area and nearby, create video content of publish in facebook, website associated.

บทนำ

การเข้าวัดบำเพ็ญบุญวันอาทิตย์ถือว่าเป็นแนวทางของการนำศีลธรรมหรือศาสนามา รักษาใจคนในชาติ และเป็นโครงการที่ก่อให้เกิดคุณูปการแก่ประเทศชาติบ้านเมือง นับว่าเป็น แนวทางให้กับชาวพุทธ ได้มีโอกาสรับใช้เพื่อนมนุษย์ โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางแห่ง การฝึกฝนที่สำคัญ โดยการนำกิจกรรมวันพระมาใช้ในวันอาทิตย์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใน ปัจจุบัน ดังเช่น วันพระสมัยก่อนญาติโยมจะไม่นิมนต์พระออกนอกวัด แม้กิจนิเทศบาตก็ยังมี ธรรมเนียมปฏิบัติให้หยุดในวันพระเพื่อญาติโยมจะได้เข้าวัด และนำภัตตาหารมาถวายที่วัด ถึง เวลาพิธีการพระจะเป็นผู้นำญาติโยมบูชาพระ สวดมนต์ สมาทานศีล แสดงธรรม ถวายสังฆทาน ให้ศีล ให้พร แผ่เมตตา กรวดน้ำ วัดจึงคลาคล่ำไปด้วยพุทธบริษัท แต่ปัจจุบันวันพระกลับร้าง ผู้คนเพราะไม่ตรงกับวันหยุด การจัดกิจกรรมกลับกลายเป็นความสะดวกแก่ญาติโยม ส่วนหนึ่ง ที่นิมนต์พระไปทำบุญตามบ้าน วัดจึงยิ่งเว้นว่างจากพระและ (วัดปัญญานันทาราม, 2552)

โครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์จึง เป็นโครงการที่ดีและเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้วัด พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนทุกวัยได้ร่วมทำหน้าที่สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ทำให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทำให้พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนได้เกื้อหนุนทำบุญและขัดเกลาจิตใจ เป็นการเข้าวัดตามหลักวิถีของชาวพุทธ คือ เน้นการให้ทาน รักษาศีล และการเจริญภาวนา เพื่อพัฒนาพื้นฟูจิตใจ หล่อหลอมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม นำไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีความสงบอย่างแท้จริง

วัดประดู่พัฒนาราม เป็นวัดที่สำคัญวัดหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความตระหนักถึงปัญหาสังคมในปัจจุบันและได้พยายามริเริ่มโครงการต่าง ๆ มากมาย เป็นวัดที่มีบทบาทที่น่าสนใจ ท่ามกลางสภาพสังคมที่กำลังต้องการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนเช่นนี้ เพราะเหตุผลที่ว่า วัดประดู่พัฒนาราม ในปัจจุบันนี้ มิได้เป็นเพียงศาสนสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสำหรับพุทธศาสนิกชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ถือว่าเป็นโครงการที่สำคัญที่ประชาชนให้ความสนใจ และมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับพุทธศาสนิกชนในชุมชนได้อย่างกว้างขวาง

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า โครงการดังกล่าว ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ โดยการสำรวจความคิดเห็นด้านต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้โครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีการดำเนินงานอย่างยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของพุทธศาสนิกชนและกระตุ้นเตือนให้สังคมตระหนักในความสำคัญของการปฏิบัติธรรมที่มีทั้งต่อตนเองและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

3. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขการดำเนินโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม ในปีพุทธศักราช 2555 จำนวน 403 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านกิจกรรม
- 2) ด้านวิทยากร
- 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักธรรม

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาวิจัยเฉพาะโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. ขอบเขตด้านเวลา

เดือนสิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2555

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของ วัดประดู่พัฒนาราม จำนวน 403 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เคร็ชชีและ มอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 196 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .87 และค่า IOC เท่ากับ 1.0 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่า F-test และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านวิทยากร ส่วนด้านกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาดำเนินงานโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนเสนอแนะปัญหาด้านกิจกรรมมากที่สุด ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีโอกาสถามตอบปัญหา

ธรรมะ และการแต่งกายของผู้เข้าร่วมโครงการไม่เหมาะสม ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหา ประชาชนเสนอแนะแนวทางแก้ไขด้านกิจกรรมมากที่สุด ได้แก่ ควรจัดให้มีการสนทนาธรรมตอบปัญหาธรรมะระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการกับพระวิทยากร และวัดอาจจัดเตรียมชุดสำหรับผลิตเปลี่ยน เพื่อความเหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรม

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นการอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โครงการดังกล่าวได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างดีพร้อมทั้งวัดก็มีความพร้อมในด้านการจัดกิจกรรม วิทยากรและการหลักธรรมที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณภัทร ยอดแก้ว ที่ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ: กรณีศึกษาวัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของโครงการการพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของวัดเอกอยู่ในขั้นดี เพราะสามารถสร้างความประทับใจสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติธรรมและเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบำเพ็ญบุญกุศลได้ครบถ้วนทั้งทาน ศีล และภาวนา (ญาณภัทร ยอดแก้ว, 2551)

1) ด้านความรู้เกี่ยวกับหลักธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าว ทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของญาณภัทร ยอดแก้ว ที่ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ : กรณีศึกษาวัดเอก อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของโครงการการพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญของวัดเอกอยู่ในขั้นดี เพราะสามารถสร้างความประทับใจสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติธรรมและเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบำเพ็ญบุญกุศลได้ครบถ้วนทั้งทาน ศีลและภาวนา (ญาณภัทรยอดแก้ว, 2551)

2) ด้านกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมยังไม่มีหลากหลาย หรืออาจจะไม่สอดคล้องกับความสนใจของประชาชน และยังเป็นรูปแบบกิจกรรมเดิม ๆ ที่ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดศิรวัฒน์ สญฺญจิตโต ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจต่อการเผยแผ่ธรรมในวันธรรมสวนะของพุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร” พบว่าเป็นประโยชน์ในการนำผลที่ได้ไปจัดการวางแผนกำหนดแนวทางในการเผยแผ่ธรรมในวันธรรมสวนะ และวันอื่นๆ ที่มีในวันธรรมสวนะก็ควรมีการฟังธรรม เสวนาธรรม เพื่อเป็นการนำหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามกาลนั้น ๆ สำหรับการนำเสนอธรรมต่อกลุ่มผู้ฟังที่จะได้รับประโยชน์มากที่สุด คือการนำเสนอโดยใช้อุปกรณ์ช่วยสอน หรือสื่อธรรมะที่เป็นรูปธรรม เพราะทำให้ผู้ฟังสนใจในเนื้อหาสาระธรรม และง่ายต่อการปฏิบัติ และเกิดความพึงพอใจต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่พุทธศาสนิกชนมากยิ่งขึ้น ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ การสื่อสารด้านธรรมะพระสงฆ์ยังเข้าไม่ถึง พุทธศาสนิกชน เนื่องจากพระสงฆ์ขาดความเข้าใจในกระบวนการห้วงข้อธรรมที่นำเสนอ บางครั้งไม่เหมาะกับกลุ่มผู้ฟัง และพระสงฆ์ยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ ในการสื่อธรรมะแก่ผู้ฟัง จึงทำให้บางครั้งเกิดการเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป (พระครูปลัดศิรวัฒน์ สญฺญจิตโต (วิชาผา), 2549)

2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาและอาชีพที่ต่างกันมีผลกับความคิดเห็น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่มีอยู่ประกอบกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันในแต่ละอาชีพ ทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกมร ฐิตปญฺโญ ที่ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดงจังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมแตกต่างกัน (พระมหาเอกมร ฐิตปญฺโญ (คงตางาม), 2553) และขัดแย้งกับ เจริญเหลาคำ ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมวัดปัญญานันทาราม จังหวัด

ปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกับความคาดหวังต่อการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ (เจริญ เหลาคำ, 2552)

3. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของวัดประดู่พัฒนาราม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าช่วงอายุที่แตกต่างกัน มีผลให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญเหลาคำ ที่ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคาดหวังต่อการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ แสดงว่าปัจจัยด้านอายุมีอิทธิพลต่อความคาดหวังต่อการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ (เจริญเหลาคำ, 2552)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ของ วัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราชผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ผู้บริหารโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่ได้จากผลการวิจัยข้างต้นอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม
2. ควรประสานงานให้วัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้รับทราบหรือมีส่วนร่วมกับโครงการด้วย เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานไปพร้อม ๆ กัน
3. ควรนำเสนอรูปแบบของโครงการต่อสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับวัดอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสังคมไทย
4. ภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมทั้งด้านงบประมาณ การประชาสัมพันธ์โครงการและการขยายโครงการไปสู่วัดอื่น ๆ ให้กว้างขวางออกไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์
2. ควรศึกษาการติดตามประเมินผลโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันอาทิตย์ ของวัดประดู่พัฒนาราม อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- เจริญ เหลาคำ. (2552). ความคาดหวังของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการอบรมคุณธรรมวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ญาณภัทร ยอดแก้ว. (2551). การพัฒนาโครงการปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญ: กรณีศึกษาวัดเอก อำเภอกระแสนธุ์ จังหวัดสงขลา. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระครูปลัดศิริวัฒน์ สญฺญจิตโต (วิชาผา). (2549). ความพึงพอใจต่อการเผยแผ่ธรรมในวันธรรมสวนะของ พุทธศาสนิกชน : กรณีศึกษาเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกมร ฐิตปัญโญ (คงตางาม). (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสภารณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัดปัญญานันทาราม. (2552). แนวคิด แนวทาง แนวทำ วัดวิถีพุทธ เฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพมหานคร: หจก.เอส.พี.เอ.เจริญผล.

เปรียบเทียบพระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์

พระไตรปิฎก

A COMPARATIVE OF THE GOVERNMENT VIEW IN TAO THE CHING SCRIPTURE AND THE TIPITAKA SCRIPTURE.

พระครูสิทธิธรรมาภิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสีเกราช

พระศุภังค์ชัย สุภาจาโร

ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง เปรียบเทียบพระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาพระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง 2. เพื่อศึกษาพระชนกการปกครองในคัมภีร์พระไตรปิฎกและ 3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงเล่าจอมองการเมืองการปกครองในแง่วิวัฒนาการ มีการแบ่งชั้นสูงต่ำของบุคคลเป็นเรื่องของผลประโยชน์ รัฐก็เปรียบเหมือนกับครอบครัวขนาดใหญ่ นั่นคือการเข้าไปจัดการแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความถูกต้องดีงาม โดยการจัดการแก้ไขปรับปรุงนี้เริ่มต้นที่ตนเองก่อนผู้ปกครองทรงคุณธรรมปกครองโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวอะไรในราษฎรมากเกินไป เน้นคุณธรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครองใช้หลักคุณธรรมนำหน้ากฎหมายเมื่อนุชนมีความซื่อสัตย์สุจริต กฎหมายศีลธรรมต่าง ๆ จึงเป็นเพียงตัวบทอักษรเท่านั้น

2. พระชนกการปกครองในคัมภีร์พระไตรปิฎก พระพุทธเจ้ามองการเมืองการปกครองในแง่ของวิวัฒนาการในเชิงปริมาณเป็นเรื่องของศีลธรรมรัฐเป็นองค์กรหรือตัวกลางนั้นคือ การ

เข้าไปจัดแจงสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมผู้ปกครองจะต้องทรงคุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับราษฎร ศีลธรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครอง ถ้าการปกครองขาดเสียซึ่งคุณธรรมแล้วก็ไม่อาจสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความดีงามได้มุ่งให้เข้าถึงธรรมและได้ประโยชน์จากธรรมใช้หลักคุณธรรมนำหน้ากฎหมาย หากคนตั้งอยู่ในศีลธรรมแล้ว กฎหมายก็ไม่ใช่ว่าจำเป็น

3. ผลการวิเคราะห์จากการเปรียบเทียบพบว่า ทั้งเล่าจื้อและพระพุทธเจ้า มองการเมืองการปกครองในแง่ของวิวัฒนาการทางธรรมชาติและสังคม รัฐเกิดขึ้นเพราะความจำเป็นทางสังคม เพื่อเสริมสร้างสวัสดิภาพจัดแจงผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรม ต่างก็ได้เสนอหลักการที่จะเข้ามาช่วยในการบริหารราชการแผ่นดินไว้ 2 หลักใหญ่ๆคือ หลักกฎหมายกับหลักศีลธรรม เพื่อป้องกันไม่ไห้คนประพฤติดี มีใช้เพื่อการลงโทษโดยทั้งเล่าจื้อและพระพุทธเจ้าได้ให้น้ำหนักในหลักการปกครองทางหลักศีลธรรมมากกว่าทางหลักกฎหมายเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมประเทศชาติ

อนึ่ง เล่าจื้อนอกจากท่านอยู่ในฐานะรับราชการในกรมอาลักษณ์หลวงที่นครโลยังแล้ว ยังเป็นนักปราชญ์ประจำราชสำนักด้วย ความเป็นนักปราชญ์ประจำราชสำนักทำให้ท่านสามารถแสดงแนวความคิดเห็นทางการเมืองการปกครองได้โดยอิสระไม่มีประมาณผ่านบทกวีได้อย่างลึกซึ้งคมกริภาพส่วนพระพุทธเจ้าทรงดำรงภาวะเป็นนักบวชสถานะเป็นศาสดาเผยแผ่พระศาสนาการแสดงแนวความคิดจึงมีขอบเขตจำกัด วิธีการของพระองค์จึงกระทำการโดยผ่านคำสอนทางศาสนา อย่างไรก็ตาม เมื่อดูจุดมุ่งหมายการปกครองของทั้งเล่าจื้อกับพระพุทธเจ้าแล้ว ล้วนมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน นั่นคือ เพื่อสวัสดิภาพความอยู่ดีกินดี ความอยู่เย็นเป็นสุขของราษฎร และการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขสันติของสังคมภายในรัฐ ผู้ปกครองจึงต้องปกครองโดยคุณธรรมจะต่างกันตรงที่ เล่าจื้อมุ่งเป้าหมายแค่เพียงเป็นที่อาศัยเพื่อแสวงหาความสุขของสังคมในโลกนี้เท่านั้นในขณะที่พระพุทธเจ้าทรงมุ่งเน้นทั้งเป็นที่อาศัยแสวงหาความสุขของสังคมในโลก (โลกียสุข) และเป็นสถานที่ค้นหาสัจธรรมหรือความสุขที่อยู่เหนือโลก (โลกุตตรสุข)

คำสำคัญ: วรรณกรรมปกครอง, คัมภีร์เต๋า เต๋อจิง

ABSTRACT

This thesis has a purpose to compare the government which appeared in Tao Teh Ching scripture and Tipitaka Scripture by setting up 3 objectives as; 1. To study the government viewpoint in Tao Teh Ching Scripture. 2. To study the government viewpoint in Tipitaka Scripture. And 3. To compare the government viewpoint between Tao Teh Ching Scripture and Tipitaka Scripture. This is qualitative research which studied on collective data to analyze in terms of documents which concerned with virtual principle for ruling of Tao religion and Buddhism for wider point of view and more detail as following.

The research results found that.

1. The government viewpoint in Tao Teh Ching Scripture makes a focus in terms of evolution, the caste division and the benefits. The states like a big family means the states virtually governs people and make a change by beginning from itself. The governor has to be in a moral and not to be in ill-treatment. Being in a moral is better than laws because the moral grows up in humanities; there is no need in the alphabets.

2. The government viewpoint in Tipitaka, according to the Lord Buddha, he makes a focus on the government in terms of the quantity, especially in morality and the central organization. It means that the state plays a big role and the governor should be in a moral. The morality is very important and fulfills the humanities in the right behavior and there are finally no need laws.

3. The analytical result in comparison between Tao and Buddhism both agreed with terms of evolution of nature and society. The state was organized because of social needs and welfares. There are 2 viewpoints in government as law and morality to protect the people from a bad behavior or a mistake not for punishment. Lao Tzu and Lord Buddha both pay attention in a morality more than in a law.

In conclusion, Lao Tzu is not only an official in the Royal Scribe at Loyan City but also a philosopher, his views on politics and government can be expressed independently throughout the poem. In the same way, the Lord Buddha is the prophet; his views are focused throughout religion by teachings. However, Lao Tzu and Lord Buddha both have the same goal for seeing the people to get good welfares but there is a little difference in Tao concerning to a mundane happiness but in Buddhism concerning to the supramundane happiness.

บทนำ

ความรู้ใหม่ต้องตั้งอยู่บนความรู้เก่า ความสำเร็จต้องได้มาบนความถูกต้อง เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นชุมชน มนุษย์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล มีการแบ่งปันหน้าที่กันเป็นผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง มีการจัดสรรอำนาจให้แก่บุคคลไปตามหน้าที่ต่างๆ ในลักษณะเช่นนี้เอง อริสโตเติล (Aristotle) เรียกมนุษย์ว่า เป็นสัตว์การเมือง (political animal) (นายชลธิ ยังตรง, 2533) แนวคิดทางการเมืองการปกครอง โดยส่วนมากจะนำเอามาจากหลักธรรมคำสอนหรือในคัมภีร์ทางศาสนา มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารปกครองตามบริบททางสังคมของในแต่ละยุคสมัยเพื่อความสงบสุขของสังคม เช่น หลักธรรมคำสอนในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง ของเล่าจื๊อ และหลักคำสอนในคัมภีร์พระไตรปิฎกของพระพุทธเจ้าซึ่งทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนาต่างก็มีหลักคำสอนที่เน้นคุณธรรม และประเพณีปฏิบัติตนดำเนินชีวิตให้สอดคล้องไปกับวิถีทางกฎแห่งธรรมชาติ อนึ่งเล่าจื๊อ ได้กล่าวไว้ว่าพึงใช้ความเที่ยงตรงจัดการรัฐ พึงใช้ความพิสดารคุมกองทัพพึงใช้ความปราศจากกิจครอบครองโลกหล้า...ข้ามิกอปรกรรม ประชาธรรมก็บังเกิดเองข้ารักนิงสงบ ประชาก็พบครรถ์เองข้าปราศจากกิจ ประชาก็บริบูรณ์เองข้ามิปรารณา ประชาก็เรียบง่ายพอใจเอง... (จิง ชงหญฺู, 2553) ซึ่งก็สอดคล้องกับที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า... ในเวลาที่พระราชากำลังอยู่ในธรรม แม้พวกข้าราชการก็ตั้งอยู่ในธรรม เมื่อพวก ข้าราชการตั้งอยู่ในธรรม แม้พราหมณ์และคหบดีก็ตั้งอยู่ในธรรม เมื่อพราหมณ์และคหบดีตั้งอยู่ในธรรม แม้ขวานิคมนและชาวชนบทก็ตั้งอยู่ในธรรม... เมื่อผู้ใดข้ามน้ำไปถ้าโคจ่าผู้จะไปตรง โคทั้งฝูงก็ไปตรงตามกัน ใน

เมื่อโคจำฝูงไปตรง ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติชอบธรรม ประชาชนชาวเมืองนั้นก็ประพฤติชอบธรรมตามไปด้วย หากพระราชที่ตั้งอยู่ในธรรมชาวเมืองนั้นก็อยู่เป็นสุข... (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ทรรศนะในการปกครองในคัมภีร์ทั้งของเล่าจื๊อและพระพุทธเจ้าซึ่งได้เสนอแนวคิดทางการปกครองที่มุ่งเน้นคุณธรรมเป็นสำคัญ ที่มีความคล้ายคลึงกันมาก ซึ่งชวนให้นักวิจัยในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยในเชิงเปรียบเทียบเพราะหากเราพิจารณาตามสภาพแวดล้อมบริบทของสังคมทางการเมืองในยุคสมัยของเล่าจื๊อกับการตะนียุคสมัยของพระพุทธเจ้าแล้ว จะเห็นได้ว่า ทั้งที่สองประเทศนั้นมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แต่ทำไมหลักธรรมคำสอนของทั้งสองท่านจึงมีความคล้ายคลึงกันเช่นนี้ และที่คล้ายคลึงกันนั้น นั้นสอดคล้องคล้ายคลึงกันอย่างไรหรือไม่ หรือว่ามีประเด็นใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร

ซึ่งผู้วิจัยใครที่จะศึกษาทรรศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก มาวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันในทรรศนะการปกครอง เพื่อรู้และต้องการนำหลักธรรมคำสอนมาพัฒนาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริม สร้างความสามัคคี ความสงบสุขสันติ มีความเจริญรุ่งเรืองก่อให้เกิดประโยชน์สุขแห่งชีวิตในสังคมปัจจุบัน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตของสังคมไทยปัจจุบัน ที่ผู้คนเริ่มไร้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง เห็นแก่ตัวหมกมุ่นแสวงหาผลประโยชน์อยู่ในวิถีทางแห่งกิเลส กิเลส กาม เกียรติ ในการดำรงชีวิตอยู่ของยุคสมัยบริโภคนิยมในวัฒนธรรมใหม่ของชนชาวฮัสดง ที่เน้นทางด้านวัตถุเป็นสำคัญ วัตถุนิยมเหล่านั้นกำลังจักทำลายวิถีวัฒนธรรมเดิมอันทรงคุณค่าของชนชาวรุ่งอรุณ ที่เน้นทางด้านจิตวิญญาณอันดีงามเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้คนในสังคมมีศีลธรรม และจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใดต่อการศึกษาทางด้านศาสนาในอีกมิติหนึ่งได้ จึงเป็นเรื่องที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญยิ่งสมควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบทรรศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหลักธรรมคำสอนในการปกครองทางศาสนาเหล่านี้ จะช่วยพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นการสะท้อนไปถึงการพัฒนาสังคมไทยอันเป็นส่วนรวมให้พัฒนาสภาพรื้อไป อันเป็นประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมแต่ตัวผู้วิจัยเอง แก่ผู้ปกครอง แก่ประชากรชาว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง
2. เพื่อศึกษาพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาพระชนมการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก มาเปรียบเทียบดูความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ศึกษาเรื่องพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง ในประเด็นเกี่ยวกับบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนรัฐ หลักการปกครอง ในการค้นคว้าวิจัย
2. ศึกษาเรื่องพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ในประเด็นเกี่ยวกับบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนรัฐ หลักการปกครอง ในการค้นคว้าวิจัย
3. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบพระชนมการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก ในประเด็นเกี่ยวกับบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนรัฐ หลักการปกครอง ในการค้นคว้าวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยด้วยวิธีการตามลักษณะของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิจัยแบบศึกษาเชิงวิเคราะห์ (Critical Study Research) จากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) หรือทางคัมภีร์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทางด้านพระชนมการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก นำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกันในประเด็นเรื่องบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนรัฐ หลักการปกครอง

เพื่อให้ได้เนื้อหาที่สมบูรณ์ชัดเจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่และมุมมองที่กว้างขวางทางศาสนา ได้อย่างถูกต้องตามหลักธรรมคำสอนดียิ่งขึ้น

2. แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย

แหล่งข้อมูลของผู้วิจัย ได้แก่ ข้อมูลเอกสารชั้นปฐมภูมิและข้อมูลเอกสารชั้นทุติยภูมิ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับพระศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก ในประเด็นเรื่องบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนผู้ หลักการปกครอง ในการวิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สมบูรณ์แบบมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารชั้นปฐมภูมิและข้อมูลเอกสารชั้นทุติยภูมิจากห้องสมุดและแหล่งความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องพระศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก เพื่อนำข้อมูลเอกสารที่ได้จากการรวบรวมมาค้นคว้าวิเคราะห์เปรียบเทียบในประเด็นเรื่องบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนผู้ หลักการปกครองในการรวบรวมมาค้นคว้าเปรียบเทียบสรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบพระศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก และเรียบเรียงนำเสนอข้อมูลที่ได้มาใหม่จากผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการค้นคว้าวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร (Documentary Research) หรือทางคัมภีร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิหรือเอกสารชั้นต้น จากคัมภีร์เต๋า เตอจิง คัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา และข้อมูลทุติยภูมิหรือเอกสารชั้นรอง เป็นการวิเคราะห์จากหนังสือ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ทางด้านพระศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เตอจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก ในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องพระศนะการบริบททางการเมือง บริบททางสังคม รัฐ ผู้ปกครอง ประชาชนผู้ หลักการปกครอง มาค้นคว้าตีความวิเคราะห์เปรียบเทียบดูความคล้ายคลึงกันและความแตกต่างกัน เพื่อให้ได้พระศนะเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สมบูรณ์แบบมากที่สุดแล้วนำเสนอในรูปการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

ประกอบกับทรรศนะแนวความคิดเห็นของผู้วิจัยเอง เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบทรรศนะการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก ผู้วิจัยได้ข้อสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่น่าสนใจเป็นประเด็น ๆ ดังนี้

1. ทรรศนะเกี่ยวกับบริบททางการเมือง

1) ทั้งจีนและภารตะ มีการแบ่งรัฐออกเป็นรัฐใหญ่รัฐเล็กตามฐานอำนาจและภูมิประเทศ จีนช่วงของเล่าจื้อมีถึง 800 รัฐ ในขณะที่ภารตะช่วงพุทธกาลมี 21 รัฐ รัฐเล็กทั้งในจีนและภารตะต่างก็ถูกกลืนโดยรัฐใหญ่ รัฐเล็กๆ ที่อ่อนแอจะถูกรวบไว้ในอำนาจและกลายเป็นเมืองขึ้นรัฐที่เป็นมหาอำนาจในจีนช่วงเล่าจื้อมีชีวิตอยู่ก็คือ รัฐซู่ รัฐฉี รัฐจิ้งรัฐซ่งทางภารตะก็ได้แก่ รัฐมคธ รัฐโกศล รัฐวังสะ รัฐอวันตี

2) ภูมิหลังของสภาพทางการเมืองทั้งของเล่าจื้อและพระพุทธเจ้า ต่างก็มีสภาพของการทำสงครามแย่งชิงดินแดน การปกครองที่ขาดความเป็นธรรม การดำรงชีวิตของประชาชนที่ขาดศีลธรรม

3) ระบบการเมืองทั้งในจีนและภารตะ ในยุคต้นๆ ประวัติศาสตร์ที่พัฒนาการทางด้านสังคมยังไม่สลับซับซ้อน การปกครองก็จะอยู่ในรูปที่เป็นกันเอง ที่เรียกกันว่าพ่อปกครองลูก พัฒนาการต่อมา จากพ่อก็กลายเป็นเทวะ กล่าวคือ ผู้ปกครองได้รับการยกฐานะเป็น สมมติเทพ ซึ่งจีนเรียกว่า เทียน

2. ทรรศนะเกี่ยวกับบริบททางสังคม

1) ทั้งจีนและภารตะ ต่างก็มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม จีนมีการแบ่งชนชั้นทางสังคมแบบง่าย ๆ คือสังคมชั้นต่ำและสังคมชั้นสูง ขณะที่ภารตะ มีการแบ่งสังคมออกเป็น 4 ชั้น คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ และศูทร ในการแบ่งชนชั้นทางสังคม ในส่วนของจีนมาจากคติหรือค่านิยมที่ถือมาตั้งแต่โบราณว่า คนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งคล้ายกับของภารตะ

ขณะที่การแบ่งชนชั้นทางสังคมของการตะได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์ทางศาสนาพราหมณ์ที่ยึดถือมาแต่ดั้งเดิมว่าความต่างกันอยู่ที่เป็นพรหมบัญชา ทำให้ความเข้มงวดในการแบ่งชนชั้นของทั้งสองสังคม มีความแตกต่างกันไปด้วย

2) ทั้งจีนและการตะในยุคนี้ ต่างก็มีภาพของสังคมที่คนกลัวสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงทั้งในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ระเบียบของสังคม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งทางความคิดระหว่างสิ่งเก่ากับสิ่งใหม่ ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการลดช่องว่างทางสังคมนั่นเอง

3) สภาพเศรษฐกิจบ้านเมืองในจีนยุคของเล่าจื้อ จะได้รับความกระทบกระเทือนจากภาวะสงครามค่อนข้างจะรุนแรงกว่าการตะสมัยพุทธกาล

4) ทั้งจีนและการตะ ต่างมีคติความเชื่อ ในลักษณะที่มีเทวะอยู่เบื้องหลัง

3. ทรรศนะเกี่ยวกับรัฐ

1) ทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา mong รัฐในแง่ของวิวัฒนาการ ศาสนาเต๋ามองว่าวิวัฒนาการนี้ มีการแบ่งชั้นสูงต่ำของบุคคล ความสูงต่ำนี้เป็นที่มาของการปกครอง ขณะที่พระพุทธศาสนา mong วิวัฒนาการในเชิงปริมาณ คือเริ่มต้นจากความเรียบง่ายไปสู่ความสลับซับซ้อน

2) ทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา mong จุดมุ่งหมายของรัฐอยู่ที่การส่งเสริมสวัสดิภาพของประชา เป็นตัวกลางที่จะคอยประสานความขัดแย้งภายในประเทศชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับโดยความเป็นธรรม มีความคล้ายคลึงของพระพุทธเจ้า จะต่างตรงที่พระพุทธเจ้าวางจุดมุ่งหมายของรัฐสูงกว่า นั่นคือ แทนที่จะเพียงแค่ส่งเสริมสวัสดิภาพทางสังคม พระพุทธเจ้าทรงมองไปถึงว่า เป็นสถานที่ค้นหาสัจธรรม หรือความจริงสูงสุดด้วย ในขณะที่เล่าจื้อมองรัฐเป็นแค่เพียงเป็นที่อาศัยเพื่อแสวงหาความสุขของสังคมในโลกนี้เท่านั้น

3) ศาสนาเต๋ากล่าวถึงรัฐในอุดมคติว่า ควรเป็นประเทศที่เล็กมีการปกครองที่ดี คือ ปกครองแบบเต๋าหรือคุณธรรม ปกครองโดยไม่ไปยุ่งเกี่ยวอะไรในประชาราษฎร์มากเกินไป ให้ทุกอย่างเป็นไปตามธรรมชาติทุกคนมีอิสระเต็มที่ รัฐบาลอย่าไปก้าวก่ายเสรีภาพของประชาราษฎร์ ในส่วนของประชาราษฎร์เองต่างคนต่างก็อย่าได้ก้าวก่ายเสรีภาพของกันและกัน ขณะที่พระพุทธศาสนาไม่ได้กล่าวถึงรัฐในอุดมคติไว้โดยตรง แต่มีในจักรวาลสูตรที่ทรงตรัสถึงพระเจ้าแผ่นดินในอดีตชาติที่ทำให้ดูเหมือนเป็นรัฐในอุดมคติได้ รัฐที่ปกครอง

โดยหลักธรรม โดยมีใช้อำณา หรือศาสตราวุธแม้แต่อย่างเดียว ผู้ปกครองจะต้องทรงคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับประชาราษฎร ในวันอุโบสถ ผู้ปกครองจะต้องปฏิบัติพระองค์ เหมือนเป็นอุบาสก คือต้องถือศีลฟังธรรมตลอดที่ทรงครองราชย์อยู่ และเมื่อเห็นว่าตน ครองราชย์พอสมควรแล้ว ก็จะต้องสละตำแหน่ง ออกบวช บำเพ็ญเพียร หรือแสวงหาสัจธรรม ต่อไป

4. ทรศนะเกี่ยวกับผู้ปกครอง

1) ศาสนาตำมองผู้ปกครองในฐานะเป็นผู้ที่ต้องเข้าจัดการ แก้ไข ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาราษฎรให้มีความอยู่ดีกินดีประเทศชาติมั่นคงขณะที่ พระพุทธศาสนาองผู้ปกครองในฐานะเป็นตัวกลางคอยที่จะคอยจัดแจง หรือจัดสรร ผลประโยชน์ให้เป็นที่ยอมรับ

2) ในทรศนะของศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา ผู้ปกครองต้องเป็นผู้ ทรงความรู้และคุณธรรม มีบุคลิกที่ดีงามทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งจะเป็นแบบอย่างที่ดี งามให้แก่ประชาราษฎรด้วย

3) ผู้ปกครองในทรศนะของศาสนาเต๋าคควมีหนึ่งเดียว และมีอำนาจ สูงสุด ใครจะละเมิดมิได้ ประชาษฎรต้องเคารพในฐานะสูงสุดเหมือนดังโอรสสวรรค์ขณะที่ พระพุทธศาสนาไม่ได้ให้ความสำคัญแต่เน้นไปที่การเอื้อประโยชน์สุขมากกว่า

5. ทรศนะเกี่ยวกับประชาราษฎร์

1) ศาสนาตำมองประชาราษฎรในฐานะเป็นผู้ใต้ปกครองที่ต้องเป็นคนดี มีศีลธรรมตั้งยึดมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา มีความกตัญญู ขณะที่ พระพุทธศาสนาองประชาราษฎรในฐานะเป็นกระดูกสันหลังของชาติเป็นรากฐานที่สำคัญมาก ประชาษฎรหรือผู้อยู่ใต้ปกครองเป็นคนดีมีศีลธรรม

2) ในทรศนะของศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา ประชาษฎรต้องมี ศีลธรรมเป็นผู้ทรงความรู้และคุณธรรม มีบุคลิกที่ดีงามทั้งภายในและภายนอก ประพฤติปฏิบัติ ตนพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีงามให้แก่ครอบครัวและสังคมด้วย

3) ประชาษฎรในทรศนะของศาสนาเต๋า ต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามเต๋า อบรมประพฤติดีแต่อันเป็นคุณธรรมสูงส่ง กระทำด้วยความเสียสละตนเองและไม่เห็นแก่ตนเอง

เป็นมาตรฐานคุณูปการที่ถูกต้อง จะต้องสอดคล้องกับเต๋าหรือวิถีทางแห่งกฎธรรมชาติ ให้ความเคารพและประพฤติปฏิบัติตนให้กลมกลืนสอดคล้องกับเต๋าหรือวิถีทางแห่งธรรมชาติ ไม่ปฏิบัติตนให้ออกนอกกลุ่มนอกทางประพฤติผิดเต๋าหรือวิถีทางแห่งธรรมชาติ ขณะที่พระพุทธศาสนาต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตประพฤติธรรมร่วมกัน ผูกพันตนเองด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อสงบจากกิเลสทั้งปวง

6. วรรณคดีเกี่ยวกับการปกครอง

1) ศาสนาเต๋ามองการปกครองในลักษณะของการเข้าไปจัดการแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความถูกต้องดีงาม โดยกระบวนการจัดการแก้ไขปรับปรุงนี้ต้องเริ่มต้นที่ตนเอง ก่อนขณะที่พระพุทธศาสนามองการปกครองว่า เป็นเรื่องของการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมระบบการปกครองรวมทั้งตัวผู้ปกครองจะต้องเอื้ออำนวยต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

2) ศาสนาเต๋านับคุณธรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปกครอง ขณะที่พระพุทธศาสนาเน้นที่คุณธรรม ศาสนาเต๋ามีความเชื่อว่า การศึกษาที่ขาดคุณธรรม ประชากรเฉลียวฉลาดมีสติปัญญาพลิกแพลงในการแสวงหาและปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ขณะที่พระพุทธศาสนามองว่า การศึกษาถ้าขาดคุณธรรมก็ไม่อาจสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความดีงามได้

3) ทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา มองว่าการปกครองควรใช้หลักคุณธรรมนำหน้ากฎหมาย กฎหมายควรเป็นเครื่องมือสำรองในกรณีที่ควรขาดคุณธรรมยึดเหนี่ยวแล้วเท่านั้น

ดังนั้น จากการที่ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบวรรณคดีการปกครองที่ปรากฏในคัมภีร์ของศาสนาเต๋ากับพระพุทธศาสนาแล้ว ทำให้ทราบว่า หลักธรรมคำสอนของทั้งสองศาสนานี้มีความลึกซึ้งพิสดารเป็นสิ่งอัศจรรย์ที่มีความน่าสนใจอยู่ในตัวเอง โดยเฉพาะการนำหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติ วรรณคดีทางการเมืองการปกครองก็เป็นศาสตร์อีกมิติหนึ่งทางศาสนา ที่ได้มีการประยุกต์นำเอาหลักธรรมคำสอนทางศาสนามาประพฤติปฏิบัติใช้ โดยเฉพาะจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนาเต๋ากับพระพุทธศาสนาที่ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กันมาช้านานนับพันปี นั่นก็คือ การนำหลักศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งทำให้มนุษย์มีคุณธรรม เข้ามาใช้แก้ไขปัญหาด้านสังคมและการเมืองการปกครองในประเทศได้จนถึงปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเปรียบเทียบพระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงของศาสนาเต๋ากับ คัมภีร์พระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการ พัฒนาการปกครอง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการปกครอง

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้นำเป็น บุคคลที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

1. ควรมีการฝึกอบรม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของผู้ปกครองให้กับผู้ที่ต้องการ สมัครเข้ามารับเลือกตั้งเป็นผู้นำหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากบุคคลไม่ผ่านการอบรมก็จะ ไม่สามารถสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้นำหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ทั้งนี้ คุณสมบัติข้อนี้ให้ ใช้กับบุคคลที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้นำทางการเมืองการปกครองทุกประเภท

2. ควรจัดหลักสูตรพระพุทธศาสนาทางด้านการปกครองให้ผู้ปกครองหรือผู้นำที่ผ่าน การเลือกตั้งแล้วเข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้เวลาประมาณ 3 เดือน ก่อนเข้ารับหน้าที่หรือ ตำแหน่ง โดยเนื้อหาของหลักสูตรให้เน้นหนักในทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรมของ ผู้ปกครอง และการฝึกสมาธิ ปฏิบัติสติปัฏฐาน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้นำมีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมแล้วนำไปใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพโดยเฉพาะหลักธรรมมาภิบาล

3. ก่อนการประชุมผู้นำหรือสภาผู้แทนราษฎร ควรให้ผู้นำหรือสมาชิกรัฐสภา ผู้แทนราษฎรนั่งสมาธิ เพื่อฝึกให้เป็นบุคคลที่มีจิตใจสงบ และอารมณ์เยือกเย็น ซึ่งจะส่งผลให้ การประชุมผู้นำหรือสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งตนเองและ โดยส่วนรวม

อนึ่ง พระชนกการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นหลักการ ปกครองทางศาสนา เป็นหลักการปกครองที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมความชอบธรรมของ ผู้ปกครองและเหล่าทวยราษฎร์ทั้งหลายที่สมบูรณ์แบบ และความมีสิทธิเสรีภาพความเสมอ ภาคของเหล่ามวลมนุษยชาติทั้งหลาย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาเปรียบเทียบทรรศนการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎก เป็นเพียงมุมมองอีกมิติหนึ่งทางศาสนาเท่านั้น เพราะยังมีประเด็นมุมมองอื่นอีกมากมายหลายมิติที่น่าสนใจศึกษาทำการวิจัย เพื่อให้ได้ผลของการศึกษาวิจัยที่ชัดเจนทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาเปรียบเทียบทรรศนการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อ จิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎกครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาจากเอกสาร โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้ศึกษาพิจารณาคัดเลือกเอาเอง ซึ่งอาจจะทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนทุกประเด็น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาแบบเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลของการศึกษาชัดเจนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. จากการศึกษาทรรศนการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎกพบว่า ทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนา ต่างมองรัฐในฐานะเป็นวิวัฒนาการทางสังคม รัฐเกิดขึ้นเพราะความจำเป็นทางสังคม คอยการจัดแจงผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับได้ทุกฝ่าย นั่นคือ การส่งเสริมหรือเสริมสร้างสวัสดิภาพทางสังคมในด้านต่างๆ รัฐบาลที่ดีมีวิธีการที่จะนำสันติสุขมาให้ประชากรราษฎรมากที่สุด ดังนั้น การปกครองที่ดีจึงมีความสำคัญมากในการบริหารประเทศ ในการศึกษาทรรศนการปกครองครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะกรณีของทรรศนการปกครองของศาสนาเต๋ากับพระพุทธศาสนาเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากศาสนาอื่นๆ ด้วย เพื่อจะได้มุมมองที่กว้างขวางเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการปกครองที่สมบูรณ์แบบสามารถเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการเมืองการปกครองได้ดีต่อไป

3. จากการศึกษาทรรศนการปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎกพบว่า ทั้งศาสนาเต๋าและพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่ตัวผู้ปกครองเป็นอย่างมากในฐานะเปรียบเสมือนเสาหลักหรือหลักชัยของประเทศชาติซึ่งเป็นผู้ที่จะเข้ามาบริหารงานราชการแผ่นดิน ผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับประชากรราษฎร หากผู้ปกครองประพฤติอยู่ในคุณธรรม เสียสละตนเองและไม่เห็นแก่ตัวปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างซื่อสัตย์ ประเทศชาติย่อมมั่นคง ความเป็นอยู่ที่ดี มีเสถียรสมดุลง่ายอย่างแท้จริง จึงควรมี

การศึกษาวิจัยในเรื่องคุณลักษณะของผู้ปกครองในทุกศาสนา ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับการปฏิบัติตนของผู้ปกครองตามหลักธรรมในทุกศาสนาเพื่อจะได้นำผลที่ได้มาจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาใช้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ได้ผลต่อไป

4. จากการที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบพระคัมภีร์การปกครองในคัมภีร์เต๋าเต๋อจิง กับคัมภีร์พระไตรปิฎกแล้ว ทำให้ทราบว่า แนวคิดตะวันออกเน้นการประพฤติปฏิบัติทางด้านจิตวิญญาณเป็นสิ่งสำคัญ และมีสิ่งที่น่าสนใจอยู่ในตัวเอง โดยเฉพาะการนำหลักธรรมคำสอนมาประพฤติปฏิบัติ การเมืองการปกครองก็เป็นศาสตร์หนึ่งที่มีการนำหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติใช้จากหลักคำสอนของศาสนาเข้ากับพระพุทธศาสนา นั่นคือ การนำหลักศีลธรรมเข้ามาใช้แก้ไขปัญหาทางการเมืองการปกครองในประเทศ ได้หลักคำสอนของทั้งศาสนาเข้ากับพระพุทธศาสนา ซึ่งมีหลักคำสอนที่มีส่วนคล้ายคลึงกันมาก ทั้งในด้านหลักธรรมและแนวทางการประพฤติปฏิบัติ อันเป็นองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่า สมควรแก่การนำมาศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกัน ให้รู้แจ้งพระคัมภีร์การปกครองในคัมภีร์เต๋า เต๋อจิงกับคัมภีร์พระไตรปิฎก ที่ผู้วิจัยเสนอไปนั้น เป็นเพียงมุมมองอีกมิติหนึ่งทางหลักคำสอนของศาสนาเข้ากับพระพุทธศาสนาเท่านั้น เพราะยังมีพระคัมภีร์ประเด็นมุมมองอื่นอีกมากทางหลักคำสอนของ ทั้งสองศาสนา ที่มีความสำคัญ มีอิทธิพลต่อสังคมที่น่าสนใจและสำคัญยิ่งสมควรแก่การศึกษาวิจัยเปรียบเทียบ ให้รู้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สามารถผสมผสานพัฒนาประยุกต์นำไปใช้ได้ ดังนั้น ผู้ที่ใคร่สนใจศึกษาพระคัมภีร์แนวความคิดทางหลักคำสอนของศาสนาเต๋อในจีน และพระพุทธศาสนาในการตะ ซึ่งสามารถที่จะศึกษาถึงวัฒนาการทางหลักคำสอนในพระคัมภีร์ประเด็นต่าง ๆ อื่น ๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบพระคัมภีร์ทางหลักคำสอนในกฎธรรมชาติดของเล่าจื๊อกับพระพุทธเจ้า มาวิเคราะห์พระคัมภีร์แนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อสังคมและควรศึกษาเปรียบเทียบพระคัมภีร์การปกครองของท่านจวงจื๊อกับท่านพุทธทาสภิกขุ ผู้เป็นศิษย์ของเล่าจื๊อและผู้เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า ล้วนเป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งนะ เพื่อจะได้มุมมองที่กว้างขวางเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการศึกษาหลักคำสอนทางศาสนาที่สมบูรณ์แบบสามารถเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมและประเทศชาติได้ดี ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จิ่ง ชงหญฺ. (2553). *มณีร้เต้าของเหลาจื่อ แบลโดย ปกรณ์ ลิมปนุสรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 2.*

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์บุ๊คส์.

นายชลธิ ย้งตรง. (2533). *ความคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ์ราช*

วิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
THE STUDY ON PRINCIPLES OF BALADHAMMA FOR LEARNING
OF STUDENTS IN DEEBUKPHANGNGAWITTAYAYON SCHOOL,
MUANG DISTRICT, PHANGNGA PROVINCE

ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระมหาประจวบ สุธชโช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา 2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงาดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายนจังหวัดพังงา จำนวน 1,988 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที และ ทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านศรัทธามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ด้านปัญญา และด้านสมาธิมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. การเปรียบเทียบการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงาจำแนกตาม เกรดเฉลี่ยและอาชีพของผู้ปกครองพบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ และระดับชั้น พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา พบว่า มากที่สุดกล่าวคือ นักเรียนควรอ่านหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น นักเรียนควรนำองค์ความรู้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม นักเรียนควรแสวงหาองค์ความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนในชั้นเรียน

คำสำคัญ : นำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน

ABSTRACT

This research is an objective to 1. The study principles of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, Muang district, Phangnga province. 2. to compare principles of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, Muang district, Phangnga province in terms of sexes, class levels, average grades, and parents' occupations as differently. 3. to study the suggestions on the way to promote of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, Muang district, Phangnga province. This research is survey research. The population were students in Deebukphangngawittayayon school, there are about 1,988 persons, samples size according to Krejcie and Morgan 's table measurement, the samples were about 320 persons. The instrument for data collection was questionnaire, data analysis by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research results found that.

1. The study on principles application of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, by overview was at more level and considered in each aspect found that the aspect of faith was the highest mean and followed up the aspect of wisdom and the aspect of concentration was the lowest mean.

2. The comparative result on principles of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, Muang district, Phangnga province in terms of average grades and parents' occupations found that there were not different as statistically significance at .05, but in terms of sexes and class levels found that there were different as statistically significance at .05.

3. The suggestion on the way to promote of Baladhamma for learning of students in Deebukphangngawittayayon school, Muang district, Phangnga province found that the aspect of wisdom was the highest frequency i.e. the students should read more books, they should apply the knowledge for daily life, they should try to seek the new knowledge for applying in the class

บทนำ

การพัฒนาที่สำคัญที่สุดของโลกคือการพัฒนามนุษย์ เพื่อให้สามารถมีความรู้ ความฉลาดในการที่จะต้องแข่งขันในการดำรงชีวิต ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า การศึกษานั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ ยิ่งหากมนุษย์มีความรู้ที่สูงก็ยังสามารถที่จะดำรงอยู่ในสังคม และสามารถที่จะสร้างฐานะของครอบครัวให้ทัดเทียมกับสังคมของโลกได้ หากแต่ว่ามนุษย์ไม่มีการศึกษาก็จะเป็นคนด้อยค่าในสังคมและไม่อาจจะดำรงชีวิตอยู่ได้ (พระครูวิสุทธิธีรคุณ จิตตวิสุทธิ, 2554) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดในมาตรา 81 ว่า ให้จัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม โดยปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กรมการ

ศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ , 2550) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 “มาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สอดคล้องกับแนวคิดของ สมาน รังสิโยภักดิ์ ที่กล่าวว่า “การพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีในการทำงาน อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพการทำงาน”(สมาน รังสิโยภักดิ์, 2530) การพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป สถาบันที่มีส่วนสร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็กนั้น ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประกอบในการช่วยอบรมสั่งสอนเยาวชนให้มีความรู้คู่คุณธรรม หลักธรรมที่มีส่วนในการพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับความรู้ นั่นคือหลักพลธรรม หมายถึง หลักธรรมที่เป็นกำลังในการประกอบกิจการงานที่ทำ เมื่อมีประจำใจย่อมสามารถนำความสำเร็จมาสู่ตนเองและคนรอบข้างได้ ซึ่งประกอบด้วยหลักใหญ่ ๆ 5 หลักด้วยกัน คือ

1. ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อเป็นกำลังเพราะเป็นเหตุให้ใจมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนจะทำว่ามีคุณประโยชน์สมกับที่ลงมือลงแรงทำ และเชื่อมั่นว่าตนสามารถทำได้
2. วิริยะ หมายถึง ความเพียร เป็นกำลังเพราะเป็นเหตุให้มีแรงใจที่มุ่งมั่นในการประกอบกิจการคอยกระตุ้นเตือนใจให้กระทำด้วยมานะบากบั่นไม่ทอดถอนใจเมื่อเจออุปสรรค
3. สติ หมายถึง ความระลึกได้ เป็นกำลังเพราะเป็นเหตุควบคุมจิตใจให้ดำรงอยู่กับกิจที่กำลังกระทำอยู่นั้นให้มีความรอบคอบ ละเอียดลออไม่เลินเล่อพลอสติ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในกิจการที่ทำ
4. สมาธิ หมายถึง ความตั้งใจมั่น จิตที่ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ใจที่ตั้งมั่นจดจ่ออยู่กับกิจที่ทำ หรือทำด้วยความตั้งใจย่อมสำเร็จได้โดยง่าย สมาธิจึงเป็นกำลังของใจให้มีความตั้งมั่นจดจ่ออยู่ในกิจที่ทำให้เป็นไปโดยสม่ำเสมอจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทำใจให้ฟุ้งซ่าน

5. ปัญญา หมายถึง ความรอบรู้เป็นกำลังอุดหนุนใจให้รู้เท่าทันต่ออารมณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วจัดการแก้ไขปัญหานั้นตามสมควรแก่เหตุ สิ่งไม่ควรละก็ละเสีย สิ่งไม่ควรทำก็ทำโดยทันทีไม่ผัดวันประกันพรุ่ง

โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ได้ประสบกับปัญหาของนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของโรงเรียนเนื่องจากขาดความศรัทธาต่ออาจารย์ ผู้เรียนขาดวิริยะ ความฝึกฝนในวิชาที่เรียน ขาดสติ คือ ความจำได้หมายรู้ ขาดสมาธิ คือความตั้งใจในการเรียน และที่สำคัญคือขาดปัญญาหรือความฉลาด ความรอบรู้ในวิชาการด้านต่าง ๆ การที่นักเรียนได้นำหลักพลธรรมคือหลักธรรมที่เป็นกำลังในการส่งเสริมปัญญาให้เป็นผู้ฉลาดในการอ่าน คิด เขียน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพของการเรียนเมื่อนักเรียนได้นำไปใช้ในการเรียนย่อมทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น เกิดความมุ่งมั่น เกิดความตื่นตัว เกิดความตั้งอกตั้งใจ เกิดความรู้ในการเรียน และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันของนักเรียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันและเป็นกลุ่มสังคมที่ผู้วิจัยสนใจต้องการทราบว่าเมื่อนักเรียนนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนแล้ว สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญก้าวหน้าเป็นผู้ฉลาดสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่มี เพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา

คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงาโดยกำหนดไว้ดังนี้

พลธรรม หมายถึง หลักธรรมที่เป็นกำลังในการประกอบกิจการงานของตน จึงจะทำให้กิจของตนนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีประกอบด้วยหลักธรรม 5 ประการ คือ 1. ศรัทธา คือ ความเชื่อ 2. วิริยะ คือ ความเพียร 3. สติ คือ ความระลึกได้ 4. สมาธิ คือ ความตั้งมั่นและ 5. ปัญญา คือ ความรอบรู้

ศรัทธา หมายถึง ความเชื่อ ความมั่นใจในความจริง ความเชื่ออย่างมีเหตุมีผล

วิริยะ หมายถึง ความมุมานะ บากบั่น ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มุ่งให้สำเร็จประโยชน์ตามที่ตนปรารถนา

สติ หมายถึง ความจำได้ในสิ่งที่เคยทำผ่านมาแล้ว รวมถึงคำพูดที่เคยเปล่งมาแม้นานก็ยังสามารถจดจำได้

สมาธิ หมายถึง ความตั้งมั่นของจิต หรือ สภาวะแห่งจิตที่แน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด

ปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ในทุกสิ่ง และรู้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง มองเห็นถึงเหตุเห็นปัจจัยได้อย่างชัดเจน

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ได้แก่ นักเรียน 1. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 6. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 คือ 1. เพศชายและ 2. เพศหญิง

ระดับชั้น หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกรดเฉลี่ย หมายถึง เกรดเฉลี่ยของนักเรียนในเทอมสุดท้าย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1. ต่ำกว่า 1.00 2. 1.01 - 2.00 3. 2.01 - 3.00 และ 4. 3.01 - 4.00

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพหลักของผู้ปกครองที่เป็นแหล่งรายได้หลักของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2. เกษตรกรรม/รับจ้างทั่วไป 3. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และ 4. อื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา 2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่มี เพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อจำแนกตามเพศของ

นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากเป็นเพศชาย มีจำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 และเพศหญิง มีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40

ส่วนระดับชั้นของนักเรียนโรงเรียนติบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ส่วนเกรดเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนติบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อจำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากมีเกรดเฉลี่ย 3.01 - 4.00 มีจำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาได้แก่เกรดเฉลี่ย 2.01 - 3.00 มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 29.10 และน้อยที่สุดได้แก่เกรดเฉลี่ย 1.00 - 2.00 มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90

ส่วนอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนติบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา เมื่อจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 39.69 รองลงมาได้แก่ ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 36.56 และน้อยที่สุดได้แก่ประกอบอาชีพประมง มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.88

2. ผลการวิเคราะห์การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนติบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา พบว่า นักเรียนได้นำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ ดังนี้

1) ด้านศรัทธา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนโรงเรียนติบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนด้านศรัทธาข้อ 1 ที่ว่า “นักเรียนเชื่อว่าการเรียนจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.61$) รองลงมาได้แก่ข้อ 3 ที่ว่า “นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา” ($\bar{X}=4.48$) ส่วนข้อ 5 ที่ว่า “นักเรียนเชื่อว่าคนดีได้เพราะการศึกษา” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.08$)

2) ด้านวิริยะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนโรงเรียนติบุกพังงา

วิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ด้านวิริยะข้อ 10 ที่ว่า“นักเรียนพยายามทำงานที่ครูมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.21) รองลงมาได้แก่ข้อ 12 ที่ว่า“นักเรียนพยายามทำความเข้าใจเนื้อหาในวิชาที่ครูสอน” ($\bar{X}$ =4.12) ส่วนข้อ 8 ที่ว่า“นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียน” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =3.89)

3) ด้านสติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.97) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ข้อ 18 ที่ว่า“นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ในเวลาเรียน” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.12) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 17 ที่ว่า“นักเรียนสามารถระลึกถึงข้อปฏิบัติของโรงเรียน” ($\bar{X}$ =4.08) ส่วนข้อ 15 ที่ว่า “นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านมาแล้ว” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =3.81)

4) ด้านสมาธิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.93) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ด้านสมาธิ ข้อ 19 ที่ว่า“นักเรียนตั้งใจในการเรียน” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ =4.06) รองลงมาได้แก่ข้อ 20 ที่ว่า “นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียน” ($\bar{X}$ =4.00) ส่วนข้อ 23 ที่ว่า“นักเรียนมั่นใจต่อครูผู้สอน” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =3.86)

5) ด้านปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.13) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ด้านปัญญาข้อ 30 ที่ว่า “นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้นำไปพัฒนาศักยภาพของการดำเนินชีวิต” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.17) รองลงมาได้แก่ ข้อ 26 ที่ว่า “นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น” ($\bar{X}$ =4.15) ส่วนข้อ 29 ที่ว่า “นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปช่วยเหลือสังคม” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =4.10)

3. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดพังงา ตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง สรุปได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่เพศแตกต่างกัน มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนหญิง มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมสูงกว่านักเรียนชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศรัทธา ด้านวิริยะ และด้านสมาธิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนหญิงมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ด้านศรัทธา ด้านวิริยะ และด้านสมาธิ สูงกว่านักเรียนชาย ส่วนด้านสติ และด้านปัญญา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศรัทธา ด้านสติ และด้านสมาธิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน ด้านศรัทธา ด้านสติ และด้านสมาธิ สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนด้านวิริยะและด้านปัญญา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมาธิมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่มีอาชีพของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง “การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตึกพุทธังวิทยาณ อำเภอมือง จังหวัดพังงา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตึกพุทธังวิทยาณ อำเภอมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทางโรงเรียนควรรักษามาตรฐานและส่งเสริมให้ดีขึ้นถึงระดับมากที่สุด โดยบรรจุกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมไว้ทั้งในแผนพัฒนาระยะยาว และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้นักเรียนซึมซับการปฏิบัติหลักพลธรรมไปทั้ง 5 ประการ รวมทั้งหลักธรรมข้ออื่น ๆ ทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตัวนักเรียนเอง โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ ต่อไป

2. การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตึกพุทธังวิทยาณ อำเภอมือง จังหวัดพังงา บางด้านยังอยู่ในระดับปานกลาง แต่ค่าสถิติก็ยังอยู่ในระดับที่สูง ทางโรงเรียนควรมีการดำเนินการส่งเสริมเพื่อส่งเสริมและพัฒนา การนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตึกพุทธังวิทยาณ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักพลธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนตึกพุทธังวิทยาณ อำเภอมือง จังหวัดพังงา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านปัญญานักเรียนควรอ่านหนังสือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น นักเรียนควรนำองค์ความรู้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม นักเรียนควรแสวงหาองค์ความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนในชั้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ . (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พระครูวิสุทธิธีรคุณ จิตตวิสุทธิ. (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนวิสุทธิพุทธในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมาน รังสียกฤษฎี. (2530). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล*, พิมพ์ครั้งที่ 13.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สวัสดิการสำนักงาน.

ศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน
โรงเรียนทับปุดวิทยาอำเภอทับปุดจังหวัดพังงา
THE STUDY ON THE FOUR PATHS OF ACCOMPLISHMENT FOR
LEARNING OF THE STUDENTS IN THAPPUTWITTAYA SCHOOL,
THAPPUT DISTRICT, PHANGNGA PROVINCE.

เดชชาติ ตริทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

วันเพ็ญ สำคัญจิต

มะลิวัลย์ โยธารักษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา 2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,148 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของ เครซี่ซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 285 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่า t-test, ค่า F-test และค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยาอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิริยะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านฉันทะด้านจิตตะ และด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และนักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยกับอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุดจังหวัดพังงา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านฉันทะ ควรมีการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรม ลดความอยากได้ในส่วนที่ไม่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และการสร้างจิตอาสาให้กับนักเรียน

คำสำคัญ:การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน

ABSTRACT

The research title on application of the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province. The objectives were as follows 1. To study on application of the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province. 2. To compare on application of the four paths of accomplishment for learning of the students in

Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province in terms of sexes, class levels, average grades, and parents' occupation as differently. 3. To study the suggestions were concerned with the way to promote on the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province. The populations were students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province. In academic year 2013, there are about 1,148 persons, sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement, the samples were about 285 persons. Sampling by simple random sampling. The instrument for data collection was questionnaire, data analysis by finding the value of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and to test the difference of arithmetic mean in each pair by LSD method (Least Significant Difference).

The research results found that.

1. An application of the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga Province by overview was at more level, when considered in each aspect found that the aspect of Viriya was the highest mean and followed up the aspect of Chanda, Jitta and the aspect of Vimansa was the lowest mean respectively, when classified in terms of sexes, class levels, average grades, and parent's occupations found that by overview was at more level.

2. The comparative results on application of the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province in terms of sexes found that there were different as statistically significance at 0.05 but in terms of average grades, class levels and parents' occupations found that there were not different as statistically significance at 0.05

3. The suggestions were concerned with the way to promote on application of the four paths of accomplishment for learning of the students in Thapput Vidthayaschool, Thapput district, Phangnga province. The highest frequency was the aspect of Chanda, there should train on virtue and ethics in school for student to regard on virtue and ethics, to decrease some desire in daily life i.e. mobile ect. And to be built on public mind.

บทนำ

การศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะด้านต่าง ๆ ให้เกิดปัญญา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองหากมนุษย์มีความรู้ที่สูงก็ยังสามารถที่จะดำรงอยู่ในสังคม และสามารถที่จะสร้างฐานะของครอบครัวให้ทัดเทียมกับสังคมของโลกได้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐาน ของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้ และอยู่ดีมีสุข อันจะนำไปสู่ความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนบนรากฐานของคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมควรแก่การประพฤติปฏิบัติ (สมทรงบุญฤทธิ์, 2535)

อิทธิบาทธรรมเป็นหลักธรรมพื้นฐานเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนอันเป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จหมายถึงแนวทาง วิธีการกระบวนการที่ให้บรรลุถึงความสำเร็จผู้ที่หวังความสำเร็จในสิ่งใดต้องทำตนให้สมบูรณ์ด้วยอิทธิบาทจำแนกไว้เป็น 4 ประการ คือ 1. ฉันทะ 2. วิริยะ 3. จิตตะ และ 4. วิมังสา การที่ผู้เรียนมีความพอใจในหน้าที่ หรือในการศึกษาเล่าเรียนซึ่งครูผู้สอนแนะนำให้ด้วยความพอใจ เต็มใจ ยินดีในหน้าที่หรือในการเล่าเรียนนั้นเรียกว่า ฉันทะ การเพียรพยายามศึกษาเล่าเรียนหรือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นเรียกว่า วิริยะ การเอาใจใส่สนใจในสิ่งที่เรียน เรียกว่า จิตตะ การหาข้อบกพร่อง หรือปัญหาของการศึกษาเล่าเรียน เรียกว่า วิมังสา การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนนั้นจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะการมี

อิทธิบาทธรรมนั้นย่อมเป็นหนทางแห่งความสำเร็จสมประสงค์ที่ผู้เรียนได้ตั้งไว้(เกียรติศักดิ์ วงศ์มุกดา, 2548)

โรงเรียนทับปุดวิทยาอำเภอทับปุดจังหวัดพังงาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางประจำอำเภอมิพันธกิจสำคัญที่กำหนดไว้คือส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (โรงเรียนทับปุดวิทยา, 2551) เนื่องจากแนวคิดของผู้บริหารและคณะครูที่เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังในโรงเรียน เพราะช่วยให้นักเรียนรู้สร้างแรงกระตุ้นให้ตนเองมีกำลังใจ ความพอใจ ความเอาใจใส่ในการเรียน มีความเพียรพยายามและรักการอ่าน และมีจิตพิจารณาไตร่ตรองในการเรียนอยู่เสมอและสร้างความมีระเบียบวินัย มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญในการนำคุณธรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดความรักในการเรียน ความขยัน ในการศึกษาความมุ่งมั่น ความตั้งใจมั่นหรือตั้งใจเรียน และให้พิจารณา ตรัสรู้ด้วยหลักแห่งปัญญา การบูรณาการกิจกรรมด้านคุณธรรมในหลักสูตรที่หลากหลาย ได้แก่ การเข้าค่ายคุณธรรม กิจกรรมไหว้พระ รักษาстил พังงาธรรม และถวายสังฆทานของนักเรียนในวันธรรมสวนะ การนิมนต์พระสงฆ์มาสอนตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โครงการจิตอาสา และการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสอบธรรมศึกษาในสนามหลวง

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุดจังหวัดพังงา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1,148 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุดจังหวัดพังงาที่กำลังศึกษาใน ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (สงศรี ชมพูนุช, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากและทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย อาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา ครอบคลุมหลักอิทธิบาทธรรม ได้แก่ 1. ด้านฉันทะ 2. ด้านวิริยะ 3. ด้านจิตตะ 4. ด้านวิมังสา ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยาอำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา เป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา

1) ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเนื้อหามาวิเคราะห์หาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียง และสร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยสร้างให้ครอบคลุมการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา

3) นำแบบสอบถามเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขสำนวนภาษาและความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงให้ถูกต้อง

เมื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือความถูกต้องเที่ยงตรงและความครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ

4) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับนักเรียนซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านทับปุด จังหวัดพังงา เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8842

5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 285 ชุด ไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างตามตารางที่ได้กำหนดไว้แล้ว
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป ปรากฏว่าสมบูรณ์ถูกต้องทุกชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบ ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาทุกชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form)
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ระดับการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best) ดังนี้

4.51- 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ระดับการนำไปใช้มากที่สุด
3.51- 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ระดับการนำไปใช้มาก
2.51- 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ระดับการนำไปปานกลาง
1.51- 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ระดับการนำไปใช้น้อย
1.00 -1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	ระดับการนำไปใช้น้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

4. ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไป พบว่า นักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยาคมอำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 และเพศชาย มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75

ส่วนระดับชั้นของโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 170คน คิดเป็นร้อยละ 59.65 และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 40.35

ส่วนเกรดเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 2.01 - 3.00 มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 48.77 รองลงมา คือ เกรดเฉลี่ย 3.01 - 4.00 มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.96 และน้อยที่สุด คือ เกรดเฉลี่ย ต่ำกว่า 0.00 – 2.00 มีจำนวน 72คน คิดเป็นร้อยละ 15.27

ส่วนอาชีพของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 64.91รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 23.16 และน้อยที่สุด คือ อาชีพประมง มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 5.26

ผลการวิเคราะห์การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา พบว่า นักเรียนได้นำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านฉันทะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ด้านฉันทะ อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ “เมื่อนักเรียนได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติ งานมากขึ้น นักเรียนคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีและสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จเพียงใด” รองลงมา คือ “นักเรียนมีความพอใจกับสิ่งที่เรียนและความรู้ที่ได้รับในแต่ละวันเพียงใด” และที่มีการนำไปใช้ในอันดับต่ำที่สุดคือ “นักเรียนชอบทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน โดยที่ไม่ต้องให้ครูสั่งเพียงใด”

2. ด้านวิริยะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ด้านวิริยะ อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ “เมื่อนักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ยากนักเรียนจะพยายามทำงานนั้นจนสำเร็จและตั้งใจทำงานนั้นอย่างสุดฝีมือเพียงใด” รองลงมา คือ “นักเรียนได้ช่วยพ่อแม่ทำงานและช่วยกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวเพียงใด” และที่มีการนำไปใช้ในอันดับต่ำที่สุด คือ “นักเรียนมักอ่านหนังสือสอบไว้ล่วงหน้าเพียงใด”

3. ด้านจิตตะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ด้านจิตตะ อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ “นักเรียนปฏิบัติตามคำว่ากล่าวตักเตือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นประจำเพียงใด” รองลงมา “ขณะที่โกรธหรือโมโหนักเรียนจะมีสติควบคุมตนเองไม่ให้ทำสิ่งที่ไม่ดีเพียงใด” และที่มีการนำไปใช้ในอันดับต่ำที่สุด คือ “เมื่ออยู่ในห้องเรียนนักเรียนจะตั้งใจเรียนโดยไม่ปล่อยให้จิตใจฟุ้งซ่านคิดถึงปัญหาต่าง ๆ จนเสียการเรียนเพียงใด”

4. ด้านวิมังสา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอทับปุด จังหวัดพังงาด้านวิมังสา อยู่ในอันดับที่สูงที่สุด ในข้อ “เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาดนักเรียนจะนำงานกลับมา พิจารณาแก้ไขและปรับปรุงด้วยความตั้งใจมากขึ้นกว่าเดิมเพียงใด” รองลงมา “เมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนในกลุ่ม นักเรียนจะอ่าน

หนังสือเพิ่มและพยายามทำข้อสอบมากกว่าเดิมเพียงใด” และที่มีการนำไปใช้ในอันดับต่ำที่สุด คือ “นักเรียนมักจะนำเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วมาทบทวนใหม่เพียงใด

ผลการเปรียบเทียบการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ของนักเรียนโรงเรียน หับปุดวิทยา อำเภอหับปุด จังหวัดพังงา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยภาพรวม พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีมัธยมศึกษาตอนต้น มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวมสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านฉันทะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนด้านฉันทะ ไปใช้ในการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย

ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยภาพรวม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนที่มีผู้ปกครองอาชีพแตกต่างกัน มีการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยภาพรวมโดยรวมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนด้านฉันทะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียน โรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. การนำอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทางโรงเรียนจึงต้องรักษามาตรฐาน พร้อมส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งควรมีการนำหลักธรรมเข้ามาใช้ในการดำรงชีวิต ล้วนแต่เป็น ประโยชน์แก่ตัวนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมมากที่สุด คือ ด้านฉันทะ ควรมีการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณธรรม จริยธรรม ลดความอยากได้ในส่วนที่ไม่ จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และการสร้างจิตอาสาให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง “การนำหลักอิทธิฐานธรรม 4 ไปใช้ในการเรียนของ นักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา”

2. ควรมีการศึกษาเรื่อง “การนำหลักสัปปริสธรรม 7 ไปใช้ในการเรียนของ นักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา อำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา”

3. ควรมีการศึกษาเรื่อง “การนำหลักพรหมวิหารธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยาอำเภอบ้านด่าน จังหวัดพังงา”

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ วงศ์มุกดา. (2548). การประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนของ
นักศึกษาคุุฬาสถ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด. มหาสารคาม:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนทับปุดวิทยา. (2551). รายงานผลการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2551. พังงา:
โรงเรียนทับปุดวิทยา.
- สงศรี ชมพวงศ์. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหามกุฏ
ราชวิทยาลัย.
- สมทรง ปุณฺณฤทธิ์. (2535). คู่มือสอนศีลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

ศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง
ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

A STUDY OF PERFORMANCE ACCORDING TO FIVE PRECEPTS IN
DAILY LIFE OF PEOPLE IN BANKUNGYANG COMMUNITY,
THAKHAM SUB-DISTRICT, PHUNPHIN DISTRICT,
SURAT THANI PROVINCE.

อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

พระครูโกศลศรัทธาธรรม

ดิเรก นุ่นกล้า

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันและ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 422 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิด และแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่

ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t – test, F-test และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบัวชุม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอนินนาทาน ส่วนด้านมสวาทมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชน คังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบัวชุม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ที่มีอายุต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนที่มีอาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบัวชุม จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า ควร หลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพขัดกับศีลธรรม เช่น ค้าสัตว์ที่มีชีวิตรองลงมาคือ รู้เท่าทันถึงโทษของ สุรา ของ มินเมาที่มีต่อร่างกายและ ควรมีการจัดอบรมการปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 ให้แก่ประชาชน

คำสำคัญ : การปฏิบัติตามศีล 5

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows : 1. To study the performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province. 2. To compare the performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes as differently and 3. To

study the suggestions were concerned on the way to promote the performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province. The population were people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province at the number of 422 persons, the sample size according to the table of Krejcie and Morgan at the deviation of 0.05, got the sample at the number of 201 persons, the instrument for data collection was questionnaire both closed and open ended questions, data analysis by finding the value of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and paired comparison of arithmetic mean by Scheffe's method.

The research results found that.

1. The performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province found that by overview was at most level, when considered in each aspects found that the aspect of Surameraya was the highest average, and followed up the aspect of Atinnadana and the aspect of Musavada was the lowest average, classified in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes found that by overview was at most level.

2. The comparative results the performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham sub-district, Surat Thani province in terms of sexes, and degrees of education as differently found that there were different as statistically significance at 0.001, in term of ages found that there were different as statistically significance at 0.05, but in terms of occupations and monthly incomes found that there were not different as statistically significance at 0.05.

3. The suggestions were concerned on the performance according to the five precepts in daily life of people in Bankungyang community, Thakham

sub-district, Surat Thani province found that there should avoid the occupations that conflict with moral way, i.e. to sell the alive animals and to know about the disadvantages of alcohol to body and there should be trained about the five precepts to the people.

Keywords: performance five precepts

บทนำ

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าในปัจจุบันสาเหตุหลายประการที่ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่มีปัญหา และจากการเปลี่ยนแปลงบริบทแห่งการพัฒนาของประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่ทุกภาคส่วนยังคงมุ่งเน้น แข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจ และด้านวัตถุนกลายเป็นวัตถุนิยม ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรมถูกละเลย เป็นผลให้คนในสังคมไทย ห่างไกลศาสนา ห่างไกลศีลธรรม ปัญหาด้านการขาดศีลธรรม จริยธรรมของประชาชนในปัจจุบันจึงเป็นปัญหาระดับชาติที่น่าห่วงเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นสัญญาณบอกเหตุอย่างชัดเจนว่า การพัฒนาสังคมไทยต่อไปนี้ ต้องพัฒนาในเชิงรุกทุกด้าน โดยเฉพาะการนำมิติทางศาสนา ไปสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิตของประชาชนอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ปัญหาที่ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่มีปัญหา เช่น การใช้ความรุนแรง ปัญหาการลักขโมย ปัญหาการเบียดเบียนแย่งชิงทรัพย์สินของกันและกัน ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ ในรูปแบบต่างๆ ปัญหาการนอกใจคู่สมรส ปัญหาการฉ้อโกงด้วยกลวิธีต่างๆ ปัญหาการมั่วสุมเสพสารเสพติดของคนในสังคมเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เพิ่มและทวีความรุนแรงขึ้นทุกวันจนกลายเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไขได้ ปัญหาที่กล่าวถึงนี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการล่วงละเมิดศีล 5 ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมขั้นพื้นฐานของมนุษยชาติตามหลักการของพระพุทธศาสนา ศีล 5 เป็นข้อปฏิบัติที่สำคัญสำหรับเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การรักษาศีล 5 เป็นการเพียรพยายามเพื่อระงับโทษทางกายและวาจาเพื่อไม่ให้กิเลสเกิดขึ้นครอบงำ ผลที่ได้จากการรักษาศีลมีประโยชน์แก่ตนเองรวมถึงบุคคลอื่น ผู้ที่รักษาศีลข้อหนึ่งคือการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรงปราศจากโรคร้าย ไม่มีโรค ทำให้อายุยืนนาน ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องได้รับบาดเจ็บหรือมีอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจจะทำให้เสียชีวิตก่อนเวลาอันควร การไม่ลักทรัพย์ผู้อื่น จะเป็นผู้มีทรัพย์มาก มีข้าวของและอาหารมาก หาโภคทรัพย์ได้ไม่สิ้นสุด หาสิ่งที่ปรารถนาได้รวดเร็ว สมบัติไม่กระจายด้วยภัย

ต่าง ๆ หาทรัพย์ได้โดยไม่ถูกแบ่งแยก ได้ โลกุตตรทรัพย์คือนิพพาน อยู่ที่ไหนก็เป็นสุข ไม่ประพาศติพิตทางประเวณี งดเว้นในเรื่องการามรณ เพราะการเป็นคนหมกมุ่นกับการมรณมากเกินไปจะทำให้จิตตกต่ำ พลังงานทางร่างกายถูกใช้ไปมากทดแทนไม่ทัน อาจก่อให้เกิดโรคได้ในภายหลัง

ถ้าพุทธศาสนิกชนได้ดำเนินชีวิตตามหลักศีล 5 เป็นการละกิเลส ที่เกิดขึ้น ทางกาย วาจาให้ลดลง เพราะผู้ที่มีศีลย่อมไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้ทุกข์เดือดร้อน เช่นไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ล่วงกาม ไม่พูดปด ไม่เสพดื่มของมึนเมา การรักษาศีลจึงเป็นการละกิเลสอย่างหยาบที่ เกิดขึ้นทางกาย วาจา ทำให้ไม่เกิดปัญหาต่าง ๆ สังคมมีแต่ความสงบสุข ทุกคนมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน ไม่เบียดเบียนกันและกัน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจ และมีแรงจูงใจในการศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปเป็นแนวทางส่งเสริม พัฒนาคุณธรรมของพุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติตามหลักศีล 5 ต่อไป

ปัญหาที่ต้องการทราบ

1. การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานี มากน้อยเพียงใด
2. การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน ต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการศึกษาการปฏิบัติตามศีล 5 ใน ชีวิตประจำวันของชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชาวบ้านชุมชนคังยาง ที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติตามศีล 5 แตกต่างกัน
2. ชาวบ้านชุมชนคังยาง ที่มีที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติตามศีล 5 แตกต่างกัน
3. ชาวบ้านชุมชนคังยาง ที่มีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติตามศีล 5 แตกต่างกัน
4. ชาวบ้านชุมชนคังยาง ที่มีที่มีอาชีพต่างกัน มีการปฏิบัติตามศีล 5 แตกต่างกัน
5. ชาวบ้านชุมชนคังยาง ที่มีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการปฏิบัติตามศีล 5 แตกต่าง
กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ชาวบ้านชุมชนคังยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 422 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 (สงศรี ชมพูนุท, 2547) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 201 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง คือ ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากจากรายชื่อซึ่งได้มาจากบัญชีรายชื่อชุมชนจากสำนักงานเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ผู้วิจัยเขียนใส่ลงในภาชนะ

จำนวน 422 คน แล้วหยิบรายชื่อมาทีละ 1 คน จนครบ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 201 คน จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามเพศ พบว่า ชาวบ้านชุมชนคู้ยง ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 65.17 และเพศชาย จำนวน 70 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.83

ชาวบ้านชุมชนคู้ยง ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 30-45 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 31.84 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.86 อายุ 46-60 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.86 และ อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.44

ชาวบ้านชุมชนคู้ยง ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 ระดับมัธยมศึกษา/ปวช.จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 30.85 ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.91 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.94

ชาวบ้านชุมชนคู้ยง ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.29 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.82 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.43 และอาชีพ แม่บ้าน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.46

ชาวบ้านชุมชนคู้ยง ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้ 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 46.27 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 28.86 รายได้ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.89 รายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.98

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยง ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชน คู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอทินนาทาน ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของ ชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่าด้าน อทินนาทานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสุราเมรัย ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศ หญิง พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน และด้าน กาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวม อายุ ต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-45 ปี อายุ 46-60 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า 30 ปี พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้าน กาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อายุ 30-45 ปี พบว่า ด้านสุราเมรัย มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อายุ 46-60 ปี พบว่า ด้านอทินนาทาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมุสาวาท มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด อายุ 61 ปีขึ้นไป พบว่า ด้านปาณาติบาต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้าน อทินนาทาน ส่วนด้านมุสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช.อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีหรือสูง กว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระดับการศึกษาประถมศึกษา พบว่า ด้าน สุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมุสาวาท

มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช. พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านปาณาติบาตส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับการศึกษาอนุปริญา/ปวส. พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วน ด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพเกษตรกรกรรมและอาชีพแม่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพ เกษตรกรรม พบว่า ด้านกาเมสุมิฉฉาจาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านสุราเมรัยส่วน ด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาชีพแม่บ้าน พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ 5,000 – 10,000 บาท รายได้ 10,001 – 15,000 บาท และรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท พบว่า ด้านอทินนาทาน และด้านกาเมสุมิฉฉาจารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสุราเมรัย ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รายได้ 5,000 – 10,000 บาท พบว่า ด้านสุราเมรัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน และด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รายได้ 10,001 – 15,000 บาท พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วนด้านมูสาวาท มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รายได้ 15,001 บาทขึ้นไป พบว่า ด้านสุราเมรัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือด้านอทินนาทาน ส่วนด้านกาเมสุมิฉฉาจารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชน คຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและ รายได้ต่อเดือน ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวม ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปาณาติบาต ด้านกาเมสุมิฉฉาจารและด้านสุราเมรัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอหิงสาทาน ด้านมูสาวาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้ามอำเภอชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปาณาติบาต ด้านอหิงสาทาน ด้านกาเมสุมิฉฉาจารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านมูสาวาท ด้านสุราเมรัยเมื่อแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยรวม อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพเกษตรกรรมและอาชีพ แม่บ้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านปาณาติบาตแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอหิงสาทาน ด้านกาเมสุมิฉฉาจาร ด้านมูสาวาทและด้าน สุราเมรัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้าน ชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามรายได้ พบว่า ทั้ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามศีล 5 ใน ชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคຸ້ງຍາງ ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ดังนี้

- 1) ด้านปณาดิบัติ ได้แก่ ควรมีการจัดอบรมการปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 ให้แก่ประชาชน หลีกเลี้ยงการประกอบอาชีพขัดกับศีลธรรม เช่น ค้าสัตว์ที่มีชีวิต
- 2) ด้านอนินมพทน ได้แก่ ศึกษาให้เห็นความสำคัญ ของการปฏิบัติตนตามหลัก ศีล 5 ควรนำศีลข้อ 2 มาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- 3) ด้านกาเมสมุจิฉฉาจาร ได้แก่ ควรแสดงให้เห็นโทษของการผิดศีลข้อ 3 อย่าง เป็นรูปธรรม ควรส่งเสริมให้ ประชาชนมีความรู้เรื่องจริยธรรม
- 4) ด้านมุสสาวาท ได้แก่ ปลุกฝังให้ประชาชนมีพฤติกรรมเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ควรระมัดระวังเกี่ยวกับการพูด ต้องมีสติก่อนพูด
- 5) ด้านสุราเมรัย ได้แก่ รู้เท่าทันถึงโทษของ สุรา ของมีเมาที่มีต่อร่างกาย ควรบังคับตนเองลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ ยาเสพติด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชน คู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร” ผู้วิจัยนำผลที่พบจากการวิจัย มาอธิบาย เชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทนา อังสุรังษี (นนทนา อังสุรังษี, 2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ยังคงมีค่านิยมและปฏิบัติต่อบุญจศีลสอดคล้องตามหลักทฤษฎี คือ มีความเห็นว่าเบญจศีลมีความสำคัญมากและบัญญัติไว้ให้ทุกคนปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคม และเห็นว่าการถือศีลนำไปสู่สุคติ พรั่งพร้อมด้วยทรัพย์ และถึงความดับทุกข์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าแปลผลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้ และส่งเสริมความประพฤติทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายวาจาให้เรียบร้อยตั้งอยู่ในความดีงาม การรักษาตามปกติตามวินัย ปกติ มารยาทที่สะอาดปราศจากโทษ ข้อปฏิบัติในการละเว้นความชั่ว ข้อปฏิบัติในการละเว้นความชั่ว ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกาย วาจาให้ดียิ่งขึ้น ความสุจริตทางกายวาจา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามศีล 5 ในชีวิตประจำวัน ของชาวบ้านชุมชนคู้ยาง ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักศีล 5 ของชาวบ้านในเขตท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”
2. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง “การปฏิบัติตามหลักศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนในเขตตำบลอื่นๆ ใน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”

เอกสารอ้างอิง

- กันณียา สุวรรณเกิด. (2551). การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศีลเบญจธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย อาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กิตติมา วณิชรานันท์ . (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยรับเบอร์ ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน). กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จิตาภา จิตต์วิญญาน. (2549). การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนในโครงการพระสอน

- คีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย. หนองคาย: ผู้จัดพิมพ์สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดหนองคาย.
- นนทนา อังสุรังสี. (2551). การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศิลป์ ของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. นครปฐม: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระมหาวันเชษฐ์ โสภโณ (เชื้อกุลชาติ). (2552). เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศิลป์เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สงศรี ชมพูนุท. (2547). การวิจัย. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช.
- สารภี จันทร์ศรีนวล . (2550). การนำหลักจริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ มั่งสา. (2552). ทศนคติและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธ. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร และมนตรี คู่ควร. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลใน กรุงเทพมหานคร.
- อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล. (2548). การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวันแรงงาน : กรณีศึกษา เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร. ชลบุรี: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์

(พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ)

A STUDY BUDDHISM DISSEMINATION OF

PHRKHURU VISUTTIBHDOONYDITH

(NUAL PARISUTTHO)

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูพิสิฐบุญญากร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามทัศนะต่างๆ 2. เพื่อศึกษาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) และ 3. เพื่อศึกษาผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคคลผู้เกี่ยวข้องในฐานะศิษยานุศิษย์ เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) ที่มีความใกล้ชิดในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความเลื่อมใสศรัทธาที่ได้ฟังการบรรยายธรรม และได้เห็นข้อวัตรปฏิบัติของท่านความประกอบด้วย พระสงฆ์ 9 รูป และฆราวาส จำนวน 15 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและศึกษาภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อนำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามทัศนะต่างๆ พบว่า หลักการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และ การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 10 วิธี ได้แก่

การยกอุทาหรณ์และเล่านิทานประกอบ การอุปมาเปรียบเทียบ การใช้อุปกรณ์การสอน การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การเล่นคำเล่นภาษา การเลือกคนและการปฏิบัติรายบุคคล การรู้จักจังหวะและโอกาส ความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการ การลงโทษและการให้รางวัล และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2. บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ เป็นไปตามหลักการเผยแผ่ตามแนวทางของมหาเถรสมาคม ได้แก่ บทบาทด้านการปกครอง ท่านได้ปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ การแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมในการปกครองดูแล การควบคุมให้ปฏิบัติตามวินัยสงฆ์ มีการวางกฎระเบียบของวัด และการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง บทบาทด้านการศาสนศึกษา ท่านได้ส่งเสริมการศึกษาตามหลักไตรสิกขา บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ ท่านตั้งกองทุนพ่อท่านนวล ปริสุทโธ กองทุนเพื่อการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน และสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ให้แก่โรงเรียน บทบาทด้านการเผยแผ่ ด้วยการปฏิบัติให้ดู จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม จัดอบรมเยาวชนและประชาชนทั่วไป บทบาทด้านการสาธารณูปการ ท่านได้สร้างวัด และศาสนสมบัติต่างๆ ในวัดอย่างครบถ้วน และบทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ ท่านดำเนินการสร้างโรงเรียนช่วยเหลือในการสร้างวัด สร้างถนน และสร้างโรงพยาบาล

3. ผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมะสำหรับการดำเนินชีวิต ส่งเสริมความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประโยชน์ที่เกิดกับสังคม ท่านเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชน ทำให้ชุมชนและสังคมมีความรักสามัคคี สร้างความสวัสดีสุขสบายให้แก่ชุมชน ช่วยส่งเสริมการศึกษา สาธารณสุขแก่ชุมชน ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ ช่วยสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ และช่วยสร้างสาธารณูปการในวัดต่างๆ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนมีความมั่นคงในพระพุทธศาสนา และปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : การเผยแผ่พระพุทธศาสนา, พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทโธ)

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study principles and methods of Buddhism dissemination according to Buddhist scholar's views, 2) study the

role in Buddhism dissemination of Phrakhru Visuttibhdoonydith, and 3) study results of Buddhism dissemination of Phrakhru Visuttibhdoonydith. The research used a specific case study. The informants were the followers, colleeges, and the target groups in Buddhism dissemination of Phrakhru Visuttibhdoonydith (Nual Parisuttho) who closely observed the practice of Phrakhru Visuttibhdoonydith and believed in his teachings. In this case, the informants consisted of Buddhist priest monks 9 persons, and Layman 15 persons, civil servants, and pupils/students. Document study mixed with field study by in-depth interview was employed. The data was analyzed by descriptive analysis to present the results and suggestions.

The study showed as the followings.

1. For the principles and methods of Buddhism dissemination according to Buddhist scholar's views, the study found three main principles, covering not to do any evil, to do good; to cultivate good, and to purify the mind. There were ten methods, composed of giving examples and tales, using comparison, using teaching materials, showing as a sample, using language and wordplay, selecting persons to practice individually, understanding moment and chance, having flexibility in using methods, punishing and rewarding, and troubleshooting.

2. For the role in Buddhism dissemination, Phrakhru Visuttibhdoonydith had been implementing according to the ways of Sangha Supreme Council as the followings. In terms of government, he seized four principles which were appointing the suitable persons to govern, controlling based on the code of monastic disciplines, generating rules of the temple, and practicing as a sample. In terms of religious studies, he promoted following to the Threefold Learning. In terms of welfare, he set up Nual Parisuttho Fund to support education of children and youths and to support materials for schools. In terms of Buddhism dissemination, he practiced as a sample, arranged Dhamma practice activity, and

arranged training courses for youths and general people. In terms of utilities, he led people to build the temple and other temporalities. Lastly in terms of public assistance, he assisted in building schools, temples, roads, and hospitals.

3. For Buddhism dissemination of Phrakhru Visuttibhdoonydith, the study showed that people understood in Dhamma principles for their life. People were promoted to believe in Buddhism. He became a religious center of people in the community, causing unity. Similarly, the benefits also came to monks. More belief in Buddhism was found. Necessary temporalities in the temples were provided. For Buddhism, people really believed in Buddhism and practiced themselves according to Buddhism teachings accurately.

Keywords: Buddhism of Dissemination, Phrkhru Visuttibhdoonydith (Nual Parisuttho)

บทนำ

เมื่อพระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้แล้ว ก็ทรงเริ่มประกาศพระพุทธศาสนา โดยทรงใช้เวลาตลอดหน้าฝนแรก รวบรวมพระสาวกได้ 60 รูป แล้วทรงอบรมคุณธรรมแก่ท่านเหล่านั้นอย่างเพียงพอที่จะแยกย้ายกันออกไปประกาศ พระศาสนา พอหมดหน้าฝน ดิน ฟ้าอากาศแห้ง ก็ได้ทรงเรียกพระสาวกเหล่านั้นมาประชุม แล้วรับสั่งให้แยกย้ายไปประกาศพระพุทธศาสนาในภูมิภาคต่างๆ การประชุมครั้งนั้นนับว่าเป็นการประชุมปฐมนิเทศสำหรับพระธรรมทูตรุ่นแรกในพระพุทธศาสนา โดยที่พระพุทธองค์ทรงตรัสกะภิกษุทั้งหลาย (60 รูป) นั้นว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราตลาดตพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์และของมนุษย์ แม้เธอทั้งหลายก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์และของมนุษย์เช่นกัน เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์และความสุขแก่คนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ ขอจงอย่าได้ไปรวมทางเดียวกันสองรูป จงแสดงธรรมงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด จงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถ ทั้งพยัญชนะครบ บริสุทธืบริบูรณ์สัตว์ทั้งหลายจำ พวกที่มีธุลีคือกิเลสในจักขุน้อยมีอยู่เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อม ผู้รู้ทั่วถึงธรรม จักมี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังตำบลอุรุเวลาเสนานิคม เพื่อแสดงธรรม”

(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ทรงประทานแก่พระอรหันตชีนาสพ 60 รูป ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวันเมืองพาราณสี ในปีหนึ่งแห่งการตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระพุทธรูปสาสน์โนบายที่เป็นอมตะมาทุกยุคสมัยจวบจนกระทั่งปัจจุบัน

พระพุทธรูปศาสนาและวิถีชีวิตของคนไทย มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและกันมา อย่างแนบแน่นทุกยุคทุกสมัย พระพุทธรูปศาสนามีบทบาทในการอบรมสั่งสอนศีลธรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม พัฒนากล่อมเกลাজิตใจ สร้างทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อวัฒนธรรมไทยให้เกิด แก่ประชาชนพลเมืองด้วยดีตลอดมา มีหลักธรรมที่มุ่งเน้นสอนให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามเป็นคนดี สามารถควบคุม กาย วาจา ใจ ได้อย่างดีงาม ตลอดจนยึดหลักโอวาทปาฏิโมกข์ คือการไม่กล่าวร้ายผู้ใด มีความสำรวมในศีล เป็นต้น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ครั้นภายหลังพุทธกาล บทบาทและหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่ของพุทธบริษัทโดยตรง โดยเฉพาะพระสงฆ์สาวกซึ่งเปรียบเสมือนทัพหน้า ที่ต้องคอยทำหน้าที่งานเผยแผ่พระพุทธศาสนา นับว่าเป็นงานที่สำคัญประการหนึ่งของชาวพุทธ ดังที่จะเห็นความจริง ถ้าไม่มีพระธรรมทูตนำพระพุทธศาสนาออกจากประเทศอินเดียไปเผยแผ่ในต่างประเทศแล้ว ประเทศไทยก็คงไม่ได้รับพระพุทธศาสนา และพระพุทธศาสนาคงจะสูญสิ้นไปจากโลกนานแล้ว แต่การที่พระพุทธศาสนาไม่สูญสิ้นไปจากโลก ก็เพราะผลงานการเผยแผ่ของชาวพุทธในอดีตนั่นเอง (พระมหาธรรมวราธิบดี อริยธมโม และคณะ, 2550)

พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทโธ) อดีตเจ้าอาวาสวัดประดิษฐาราม ตำบลบางรูป อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีนามเรียกขานของบุคคลทั่วไปว่า “พ่อท่านนวล วาจาสิทธิ์” เป็นพระอุปัชฌาย์ ที่มีจิตเมตตาโอบอ้อมอารี พุทธน้อยเป็นที่เคารพของบุคคลทั้งในประเทศและต่างประเทศเช่นสิงคโปร์ มาเลเซีย เป็นต้น ท่านปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค สงเคราะห์ช่วยเหลือสังคม ด้านสาธารณสงเคราะห์ มากมายหลายด้านไม่ว่าจะเป็นวัดต่างๆ โรงเรียนต่างๆท่านเป็นบุคคลที่พึ่งพิงด้วยจริยวัตรและวัตรปฏิบัติมีอารมณ์ดี ผู้คนทั่วไปเดินทางมาสักการะไม่ขาดสาย วันพระท่านจะรับนิมนต์เพื่อที่อยู่ประจำวัดได้ต้อนรับบุคคลทั่วไป และทำกิจของคณะสงฆ์ ท่านเป็นพระที่มีวิสัยทัศน์ นักวางแผน จะทำกิจอันใดมีเหตุผลที่ชัดเจน เป็นพระที่มีลาภสักการะดีมากมาย ผู้คนเคารพบูชาศรัทธาร่วมทำบุญกับท่านไม่ขาดสาย และที่ทราบโดยทั่วไปจะอธิษฐานตั้งใจให้ท่านช่วยเหลือเรื่องอะไรที่ขัดข้อง ก็สมปรารถนา ท่านจะภาวนาอยู่สม่ำเสมอจนกลายเป็นผู้ที่มีการทำดีงามไม่ว่าจะเดิน นั่ง ยืน การ

ฉันและการนุ่งห่มผ้ากฐินเป็นระเบียบสะอาดเรียบร้อย พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ เป็นพระที่มีพรหมวิหาร 4 (มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) เต็มเปี่ยม ท่านจะส่งเสริมศาสนา มีการบวชพระบวชเณร-บวชชีพราหมณ์ สมน้ำเสมอและจะต้องตั้งอยู่ในกฎกติกาที่จึงจะเข้ามาบวชได้ ผู้ใดที่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดหรือผิดศีลก็ต้องให้ออกจากวัดไป นอกจากจะมีพระคุณแล้วด้านพระเดชใครเห็นท่านก็จะรู้สึกเกรงกลัวในตัวท่าน บุคคลทั่วไปเกรงใจที่จะพบกับท่านนอกจากมีธุระที่จำเป็นจริงๆ ในการทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบปฏิบัติท่านอยู่ในหลักสติปัฏฐาน 4 อันมีข้อปฏิบัติที่มีอินทรีย์สงบสำรวมระวังในการพูดจาเสมอมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ผู้ใดประสบพบเห็นก็มีความรู้สึกสงบเย็นเมื่อได้เห็นพ่อท่านนี้คือ การประกาศหลักธรรมคำสอนที่พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) ทำให้ดูมาตลอดจนถึงอายุ 90 ปี 71 พรรษา เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พระภิกษุสามเณร ในการทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาทางพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) เพื่อให้ทราบว่าเหตุใดท่านจึงเป็นพระสงฆ์ที่มีศาสตร์และศิลป์มีวิชาปัญญาปฏิภาณประสบการณ์ปณิธานอุดมการณ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นพระเถระที่ใฝ่ในการศึกษามีความรู้สึกซึ่งทั้งภาคปริยัติ (ทฤษฎี) และภาคปฏิบัติมีบุคลิกดีมีความรู้ดีมีความสามารถดีมีวิสัยทัศน์มีจิตใจหนักแน่นมีความยุติธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่รู้จักใช้คนรู้จักกระจายงานมีนโยบายในการทำงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจมีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการสร้างความดีมีจิตใจกว้างขวางขยันซื่อสัตย์อดทนเสียสละเป็นเยี่ยมเป็นพระสงฆ์ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งเชิงรับและเชิงรุกเพื่อประโยชน์สุขของมหาชน เพื่อให้สังคมมีจริยธรรมศีลธรรมคุณธรรมเนื้อหาสาระธรรมที่ท่านนำเสนอต่อพุทธบริษัทตามสถานที่ต่างๆทั้งรูปแบบพระธรรมเทศนาการศึกษาที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้เยาวชนประชาชนในยุคปัจจุบันได้หันมาสนใจหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามากขึ้นสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชีวิตครอบครัวสังคมประเทศชาติอย่างแท้จริงโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนในการทำหน้าที่สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามทัศนะต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์
3. เพื่อศึกษาผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทโธ) ได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 6 ด้าน ได้แก่

- บทบาทด้านการปกครอง
- บทบาทด้านการศาสนศึกษา
- บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์
- บทบาทด้านการเผยแผ่
- บทบาทด้านการสาธารณูปการ และ
- ศาสนสมบัติ

ผลของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 4 ด้าน ได้แก่

- ผลที่เกิดกับบุคคล
- ผลที่เกิดกับชุมชนและสังคม
- ผลที่เกิดกับคณะสงฆ์
- ผลที่เกิดกับพระพุทธศาสนา

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ วัดประดิษฐาราม ชุมชนรอบวัดคณะสงฆ์อำเภอทุ่งใหญ่และคณะพุทธบริษัทอำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา โดยผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคคลผู้เกี่ยวข้องในฐานะศิษยานุศิษย์ เพื่อนร่วมงาน หรือผู้ที่เป็กลุ่มเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทโธ) ที่มีความใกล้ชิดในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความเลื่อมใสศรัทธาที่ได้ฟังการบรรยายธรรมและได้เห็นข้อวัตรปฏิบัติของท่านความประกอบด้วย พระสังฆาธิการในอำเภอทุ่งใหญ่ จำนวน 9 รูป อุบาสก อุบาสิกา และนักเรียนนักศึกษา จำนวน 10 คนและข้าราชการในอำเภอทุ่งใหญ่ จำนวน 10 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ประมาณ 6 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้
 - 1) เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา
 - 2) ข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับ ผลงานและกลวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของ พระครูวิสุทธิบุญญดิตถ์
 - 3) เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. ใช้แบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยสัมภาษณ์ พระสังฆาธิการในอำเภอทุ่งใหญ่ ข้าราชการ และนักเรียน/นักศึกษา อุบาสก อุบาสิกา ที่มาทำบุญวันธรรมสวนะที่วัดประดิษฐาราม ที่อดีตพระครูวิสุทธิบุญญดิตถ์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเผยแผ่ธรรมะ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. หลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามทัศนะต่างๆ พบว่า หลักการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และ การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ และวิธีการในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 10 วิธี ได้แก่ การยกอุทาหรณ์และเล่านิทานประกอบ การอุปมาเปรียบเทียบ การใช้อุปกรณ์การสอน การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การเล่นคำเล่นภาษา การเลือกคนและการปฏิบัติรายบุคคล การรู้จักจังหวะและโอกาส ความยืดหยุ่นในการใช้วิธีการ การลงโทษและการให้รางวัล และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2. บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญญดิตถ์ เป็นไปตามหลักการเผยแผ่ตามแนวทางของมหาเถรสมาคม ได้แก่ บทบาทด้านการปกครอง ท่านได้ปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ การแต่งตั้งผู้ที่เหมาะสมในการปกครองดูแล การควบคุมให้ปฏิบัติตามวินัยสงฆ์

มีการวางกฎระเบียบของวัด และการปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง บทบาทด้านการศาสนศึกษา ท่านได้ส่งเสริมการศึกษาตามหลักไตรสิกขา บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ ท่านตั้งกองทุนพ่อท่านนวล ปริสุทฺโธ กองทุนเพื่อการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน และสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ให้แก่โรงเรียน บทบาทด้านการเผยแผ่ ด้วยการปฏิบัติให้ดู จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม จัดอบรมเยาวชนและประชาชนทั่วไป บทบาทด้านการสาธารณูปการ ท่านได้สร้างวัด และศาสนสมบัติ ต่างในวัดอย่างครบถ้วน และบทบาทด้านการสาธารณสงเคราะห์ ท่านดำเนินการสร้างโรงเรียนช่วยเหลือในการสร้างวัด สร้างถนน โรงพยาบาล จากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทฺโธ) บริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน เป็นภาระหน้าที่ พระสังฆาธิการต้องปฏิบัติตาม ให้เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่โดยการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ถือว่าเป็นกรอบใหญ่ที่พระสังฆาธิการต้องบริหาร โดยใช้หลักการหรือทฤษฎีในการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการนี้ เพื่อให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยชอบธรรม ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ที่สำคัญที่สุดคือการปกครอง จะเห็นได้จากการที่ใช้คำว่า “การเพื่อความเรียบร้อยดีงาม” เพื่อเรียกการปกครองซึ่งถ้าหาก พระสังฆาธิการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการปกครองให้เกิดความเรียบร้อยดีงามแล้วหากมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การอื่น ๆ ก็จะทำให้เกิดความเรียบร้อยดีไปด้วย สำหรับการศาสนศึกษาเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทางที่ถูกต้อง เพราะการศึกษาพระธรรมวินัยนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อมีการปฏิบัติที่ถูกต้องก็จะนำไปสู่ปฏิเวธ คือความรู้แจ้งเห็นจริง การศึกษาสงเคราะห์ เป็นอีกประการหนึ่งที่พระสังฆาธิการต้องจัดให้มี เพื่อเป็นการเกื้อกูลและตอบแทนสังคม โดยจะต้องจัดให้เป็นงานส่วนหนึ่งของคณะสงฆ์ การเผยแผ่ เป็นอีกประการหนึ่งที่สำคัญ พระสังฆาธิการ ต้องสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การเทศนาธรรม ปาฐกถากรรม อภิปรายธรรม สนทนาธรรม การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น การสาธารณูปการ พระสังฆาธิการจะต้องชวนช่วยในการก่อสร้างถาวรวัตถุศาสนสถานใหม่ เพื่อให้เพียงพอและเหมาะสมกับการใช้งาน พร้อมกันนั้นต้องบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุศาสนสถานที่ชำรุดทรุดโทรมด้วย ประการสุดท้าย สาธารณสงเคราะห์ เมื่อพระสงฆ์ได้กับการอุปถัมภ์จากสังคมแล้ว นอกเหนือจากการเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอน และเป็นเนื่อนาบุญของสังคมแล้ว พระสงฆ์ก็ต้องทำประโยชน์เกื้อกูลให้กับสังคมบ้าง โดยการสร้างสาธารณประโยชน์ หรือช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ ที่มองเห็นเป็นรูปธรรม

ดังนั้นการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน พระสังฆาธิการจะต้องบริหารให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามความเหมาะสมและกำลังที่จะสามารถบริหารได้

3. ผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ พบว่า เกิดประโยชน์กับบุคคล ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมะสำหรับการดำเนินชีวิต ส่งเสริมความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประโยชน์ที่เกิดกับสังคม ท่านเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนในชุมชน ทำให้ชุมชนและสังคมมีความรักสามัคคี ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ ช่วยสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับคณะสงฆ์ และช่วยสร้างสาธารณูปการในวัดต่างๆ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนมีความมั่นคงในพระพุทธศาสนา และปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลของการศึกษารูปแบบและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของ พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทฺโธ) ผู้วิจัยยังได้พบว่า มีหัวข้อที่น่าสนใจ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรหลักการปกครองที่ท่านได้ใช้กับวัดประดิษฐาราม อย่างมีประสิทธิภาพ ไปใช้ขยายผลในวัดอื่นๆ เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบของการปกครองเกิดสัมฤทธิ์ผล
2. พระสงฆ์ควรนำหลักสติปัฏฐาน 4 มาปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิต เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นสงฆ์ และเพื่อความงดงามในหมู่คณะ
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้การยกย่องในจริยวัตรของท่าน เพื่อเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติแก่ศิษยานุศิษย์รุ่นหลังๆ สืบไป
4. ศิษยานุศิษย์ควรศึกษา และน้อมนำคำสอน และวัตรปฏิบัติของท่านมาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการเผยแผ่พุทธธรรมของ พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปริสุทฺโธ) กับนักเผยแผ่รูปอื่นๆ ในปัจจุบัน

2. ควรได้มีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะความน่าเชื่อถือ และประสิทธิภาพของการเผยแพร่ของ พระครูวิสุทธิบุญดิตถ์ (พ่อท่านนวล ปรีสุทโธ) ต่อไปในอนาคต

3. ควรได้มีการศึกษาเชิงลึกในเรื่องของการปฏิบัติในสติปัญญาซึ่งเป็นจุดเด่นในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของท่านอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่คำสอนของท่านแก่ศิษยานุศิษย์ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม และคณะ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศึกษาบทบาทการจัดการด้านการศึกษาของ พระเทพปัญญาสุธี
(พร้อม โกวิท)

A STUDY OF THE ROLES IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
OF PHRATHEPPANYASUTEE (PROM KOVIDHO)

รงค์ บุญสวยขวัญ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สินไชย ไชยฤกษ์

สำเร็จ แก้วเรืองฤทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง “ศึกษาบทบาทการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท)” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) 2. เพื่อศึกษา บทบาท แนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาตลอดถึงหลักการบริหารด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) และ 3. เพื่อศึกษาผลจากการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มผู้ร่วมงาน และ กลุ่มศิษยานุศิษย์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเป็นมาของการจัดการด้านการศึกษาของ พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) พบว่า ท่านได้จัดการด้านการศึกษาให้แก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ทั้งสายสามัญและสายปริยัติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อให้พระภิกษุได้ศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาและวิชาสามัญควบคู่ กันไป 2) เพื่อส่งเสริมการศึกษาและปฏิบัติธรรม 3) เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงคณะสงฆ์ชาวภาคใต้ในอดีต 4) เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนา 5) เพื่อบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ และ

ร่วมมือกับหน่วยงานกุศลต่างๆ นอกจากนี้ท่านยังมีบทบาทสำคัญในการจัดการด้านการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี และ แผนกสามัญศึกษาควักกันไป ผลจากการจัดการ ด้านการศึกษาเกิดประโยชน์แก่บุคคล สังคมและพระพุทธศาสนาตลอดมา

2. พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) มีบทบาทในการจัดการศึกษา คือเป็นผู้จัดการ ใน ฐานะพระสงฆ์ ในฐานะครู และในฐานะผู้บริหาร โดยใช้แนวคิดใช้แนวคิดแบบโยนิโส มนสิการ และใช้หลักการบริหารการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) การบริหารตน ด้วยการนำหลัก สัมป วิสธรรม มาฝึก กาย วาจา จิต และปัญญา 2) การบริหารคน นำพุทธวิธีบริหารตามหลักพหุสูต หลักกุฎติธรรม พัฒนาคนในองค์กรและใช้หลักเหฏฐิมทิส บำรุงผู้ใต้บังคับบัญชา พรหมวิหาร ธรรม และสังคหวัตถุเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้ภักดีใจคน และ 3) การบริหารงานใช้หลัก อิทธิ บาทธรรม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้อย่างลงตัว

3. ผลจากการจัดการด้านการศึกษา ส่งผลให้เกิดผลประโยชน์ต่อสังคม 3 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) ผลที่เกิดต่อบุคคล ได้ผลิตบุคลากรให้กับประเทศชาติ ผลิตศาสนบุคคลและพัฒนา บุคลากรให้กับคณะสงฆ์แก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางศาสนา 2) ผลที่เกิดต่อสังคมคือให้ สังคมมีคุณธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมความสงบสุขของคนในสังคม การให้โอกาสทางการ ศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน ทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน และ 3) ผลที่เกิด ต่อศาสนา คือผลต่อศาสนธรรม การจัดการด้านการศึกษาของท่านทั้งแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา เป็นการสร้างศาสนทายาท เพื่อดำรงพระพุทธศาสนาและเผยแผ่ พระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

ABSTRACT

The research title on "A study of the role in educational administration of role Phratheppanyasutee (Prom Kovidho)," The objectives were as follows 1. to study the of educational management of Phratheppanyasutee (Prom Kovidho) 2. To study the role in educational management, concepts and methods for educational management throughout educational administration of Phratheppanyasutee (Prom Kovidho) this is the fualitative research, to study from

doncuments, and indept interview from Concerned scholars which composed of promotion group, colleague group and pupil group.

The findings were as follows

1. The history on educational management of Phratheppanyasutee (Prom Kovidho), found that he has provided on educational management both to Monk-novice and lay people, both secular school and vocational school with the objectives as follows. 1) For providing Buddhist studies and secular studies to monk and novice. 2) For promotion on educational and Dhamma practice. 3) For Memorial to southern Sangha in the past. 4) For dissemination of Buddhism. 5) For public welfare and co-operation with others merit making group, further more he has a vital role in Buddhist educational management in terms of Dhamma study, Pali study, and secular study each others, as a result, common people, society and Buddhism could be gotten the benefit.

2. The role in educational management of Phratheppanyasutee (Prom Kovidho) found that he played teacher as a Buddhist Monk. and administrator by applying the concept of Yonisomanasikara, and educational administration in three aspects i.e. 1) Self administration, he performed on Sappurisadhamma to control body, speech, spiritual and wisdom 2) people administration, he performed on Buddhist ways i.e. Pahu Suta, Vudhidhamma for development of officers in organization and Hetthimdisa for giving powerful mind to ruled, Brahnaviharadhamma and Sangaha Vattu for binding people's mind. 3) Job administration, he performed Iddhipāda for applying in daily life as well.

3. The result in educational management had effected to people in three group i.e. 1) Common people group, there are national personnel production, there are religious people to Sangha, developed personnel for Sangha, to solve the lack of religious personel. 2) Social group to be trained people in society along with virtue and ethics conduct, to promote happiness to

people in society, giving an opportunity to the youth and common people both temple and community's relations. and 3) Religious group; especially in religious teachings, the educational management in terms of Dhamma study, Pali study and secular study. these are the appearance of religious generation for sustainability and dissemination of Buddhism in the bright ways.

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทย ได้ริเริ่มจัดขึ้นอย่างเป็นระบบหรือรูปแบบจริงๆ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ (สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ) จัดตั้งโรงเรียนขึ้นในวัดและใช้ศาลาวัดเป็นสถานที่เรียน และให้พระสงฆ์เป็นครูสอนโดยเริ่มที่ “โรงเรียนวัดมหรณพาราม” เป็นแห่งแรก (พลาตศิัย สิริธัญญกิจ, 2549) นับแต่ พ.ศ. 2427 เป็นต้นมา จึงมีโรงเรียนถูกก่อตั้งขึ้นตามวัดเป็นจำนวนมากทั้งในกรุงเทพฯ และตามหัวเมืองต่างๆ นอกจากนี้ ยังได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งองค์กรสำหรับบริหารจัดการศึกษาของชาติ คือ กระทรวงธรรมการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน รัตนโกสินทร์ศก 111 ตรงกับ พ.ศ. 2435 โดยมีที่ทำการของกระทรวงตั้งอยู่ที่ตึกริมประตูพิมานไชยศรีและต่อมาได้ย้ายที่ทำการถึง 4 ครั้ง ครั้งสุดท้าย ได้ย้ายมาอยู่ที่วังจันทร์เกษม เมื่อ พ.ศ. 2483 จนถึงปัจจุบัน ทรงพระราชทานตราประจำกระทรวงเป็นรูป “เสมาธรรมจักร” และได้ติดตราดังกล่าว ที่หน้ามุขของอาคารเป็นรูปปั้น มีลายเกาประดับข้างล่างอย่างสวยงาม ทั้งยังมีตราประจำตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการเป็นรูปเสมาธรรมจักร มีอักษร พุ. ส. นิ. ม. ที่ด้านบนของเสมาอีกด้วย (นิภา แยมวจิ, 2549) จัดการศึกษาในพระราชวังและพุทธสถาน (วัด) ในวังจัดการศึกษาเพื่อบุตรหลานข้าราชการและเจ้านาย ในขณะที่วัดจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป “วัดในอดีตจึงเป็นศูนย์กลางการศึกษา ที่ชาวบ้านฝากลูกหลานเป็นศิษย์วัดหรือบวชเณรคอยปรนนิบัติรับใช้และศึกษาหาความรู้จากพระภิกษุไปด้วย และ เมื่ออายุ 20 ปี ก็มักจะบวชเรียนเป็นการทดแทนบุญคุณผู้ให้กำเนิด และถือว่าผ่านการอบรมจิตใจมาดีแล้ว พร้อมทั้งจะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดีได้ โดยมีวัดเป็นมาตรฐานจรรยา ความประพฤติที่ดีงาม” (วุฒิชัย มูลศิลป์, 2542) ของคนในสังคม

ในสมัยก่อนสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาแก่คนไทย การศึกษาของเราเริ่มต้นจากที่วัด พระสงฆ์มีฐานะเป็นผู้นำทางจิตใจเป็นศูนย์รวมความร่วมมือของประชาชนในสังคม (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2541) ในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ แทบทุกด้าน เป็นสถานสงเคราะห์แก่บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีวิตและศึกษาเล่าเรียนตลอดจนถึงผู้ที่ยากไร้ได้มาอาศัยเลี้ยงชีพอีกด้วย (กรมการศาสนา, 2539) เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้แทบทุกสาขาวิชาตั้งแต่ขั้นต่ำจนถึงขั้นสูง (พระธรรมวรานายก (โอภาส นิรุติเมธี), 2546) โดยมีพระสงฆ์ในวัดเป็นผู้ให้การศึกษา สอนวิชามีความรู้ให้ทุกด้านไม่เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ทำให้คนไทยกับพระพุทธศาสนา มีความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อย่างแนบแน่นพระพุทธศาสนาจึงกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย [กรมการศาสนา, 2543] รูปแบบการจัดการศึกษาของพระสงฆ์มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวพุทธวิธี (รังสรรค์ บุษยะมา, 2550) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบชัดเจนในพระพุทธศาสนา จัดวางหลักไว้เรียกว่า ไตรสิกขา การฝึกอบรมตามแบบแผนแท้ของไตรสิกขา (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2546) แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้คือ ชั้นที่ 1 ชั้นอธิศีลสิกขา (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) สิกขา คือ ศีลอันยิ่ง ข้อปฏิบัติสำหรับการฝึกอบรมด้านความประพฤติอย่างสูง ชั้นที่ 2 ชั้นอธิจิตสิกขา (สมาธิ) (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2539) สิกขา คือ จิตอันยิ่ง ข้อปฏิบัติสำหรับการฝึกอบรมจิตให้เกิดสมาธิอย่างยิ่ง ชั้นที่ 3 ชั้นอธิปัญญาสิกขา สิกขา คือ ปัญญาอันยิ่ง ข้อปฏิบัติสำหรับการฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างยิ่ง ไตรสิกขาเป็นหลักคำสอนที่สำคัญ ให้ผู้ได้รับการฝึกได้ปฏิบัติตาม ให้ถึงพร้อมตามหลัก โอวาทปาติโมกข์มี 3 อย่าง (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) คือ “การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม การทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว” นี่คือการสั่งสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย” ทั้ง 3 ประการนี้เป็นการให้ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา สามารถสงเคราะห์เข้ากับ องค์อริยมรรค (พระราชาธรมุณี (ประยุต ปยุตฺโต), 2526)

ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการศึกษาของประชาชนเป็นครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2414 ได้มีการตั้งโรงเรียนแห่งแรกของประเทศไทยในพระบรมมหาราชวังและออกประกาศให้วัดเปิดการสอนแก่เด็ก ๆ ในท้องที่ของตนแผน การศึกษาสมัยใหม่จึงได้พัฒนาขึ้นมา จากพื้นฐานของระบบการศึกษาดังกล่าวนี การมีพระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการ สอนกับการมีสถานที่ภายในวัดเพียงพอแก่การจัดชั้นเรียน นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยทำให้

สามารถจัดตั้งโรงเรียนขึ้นทั่วประเทศได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ยังขาดทุนรอนสำหรับจัดหาอาคารใหม่ๆ ในระยะหลัง ๆ นี้พระภิกษุสงฆ์ได้เริ่มลดบทบาทในการทำหน้าที่สอนในโรงเรียนลงเนื่องจากรัฐบาลสามารถช่วยตนเองได้มากขึ้น บทบาทของพระสงฆ์ต่อสังคมจึงไม่ปรากฏเด่นชัด สถานภาพของพระสงฆ์ก็พลอยถูกเพ่งเล็งไปในหลายรูปแบบ ซึ่งล้วนแต่ไม่เป็นผลดีต่อพระสงฆ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)) การรับเอาความรู้และแนวความคิดแบบตะวันตกมาปรับใช้อย่างไม่มีการควบคุมหรือ ดูแลอย่างรอบคอบ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่อเด็กที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนมากขึ้นทั้งในด้านจิตวิทยาและด้านพฤติกรรม การแสดงออกที่ก้าวร้าว และขาดความยับยั้งชั่งใจ ซึ่งเป็นปัญหาใหม่ในสังคมมากขึ้นเป็นลำดับ ลักษณะของการจัดการทางสังคมของบุคคลที่มีพื้นฐานจากคตินิยม ความเชื่อ และประเพณี ถูกท้าทายและถูกจัดวางทางความคิดของบุคคลบางวัยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยที่มีการเรียนรู้บทบาทและกฎเกณฑ์ของสังคม และ การสร้างสัมพันธ์กับสังคม เมื่อสังคมมีปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากคนขาด จริยธรรม เกิดขึ้นจึงต้องย้อนกลับมาดูบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยว่าปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาททางสังคมมากน้อยเพียงใด

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย เห็นความสำคัญว่าปัจจุบัน บทบาทของการเป็นผู้นำทางด้านการศึกษา และทางด้านจิตวิญญาณของพระสงฆ์ได้ถูกลดบทบาทลงไปตามโลกปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามพระสงฆ์ก็พยายามที่จะรักษาบทบาทนี้ไว้เท่าที่ความสามารถ และโอกาสอันจะมี ทั้งนี้เพื่อความเจริญมั่นคงของพระศาสนา ประเทศชาติ และ เพื่อความสงบสุขของประชาชน พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ท่านเป็นพระเถระอีกรูปหนึ่งที่อุทิศตนเพื่อพระศาสนา มีบทบาทด้านการจัดการศึกษาในฐานะที่เป็นตัวแทนของสถาบันพระศาสนา ที่สมควรได้รับการยกย่องเป็นอย่างยิ่ง ท่านเป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วย ศีลาจารวัตรถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ดำรงตนให้เกิดประโยชน์แก่กิจการงานของพระศาสนา และสังคมมากมาย ดังเห็นได้จากตำแหน่งที่ได้รับจากผลการปฏิบัติงานของท่าน กล่าวคือ ครูใหญ่โรงเรียนผู้ใหญ่ (ภิกษุ-สามเณร) เจ้าสำนักเรียนคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช คณะกรรมการอำนวยการงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ประชานกลุ่มโรงเรียน ปรีดีธรรมแพนภามัญศึกษาในภาคใต้ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสอนภาษาบาลีวัดแจ้ง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสอนนักธรรม

บาลีวัดแจ้ง เจ้าของผู้จัดการโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ประธานศูนย์วัฒนธรรมเคลื่อนที่ภาคใต้และเจ้าอาวาสวัดแจ้ง พระอารามหลวง ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลและเป็นแบบอย่างสำหรับอนุชนคนรุ่นหลัง ที่จะนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อการประสานงานของคณะสงฆ์ที่เป็นแกนนำ พัฒนาการศึกษาในชุมชน และเป็นแนวทางแบบอย่างแก่พระภิกษุสงฆ์และประชาชนทั่วไปได้นำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่นของตนให้มีความเจริญอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาด้านการจัดการศึกษาของพระเทพปัญญสุธี (พร้อม โกวีโท)
2. เพื่อศึกษา บทบาท แนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาตลอดถึงหลักการบริหารด้านการศึกษา ของพระเทพปัญญสุธี (พร้อม โกวีโท)
3. เพื่อศึกษาผลจากการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญสุธี (พร้อม โกวีโท)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญสุธี (พร้อม โกวีโท) ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการศึกษาจากเอกสารและการศึกษาภาคสนาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสำรวจศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย จากแหล่งเอกสารต่างๆ เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการวิจัยและใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้า โดยวางกรอบไว้ ดังต่อไปนี้

- 1) แหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คำสัมภาษณ์ของพระเทพปัญญสุธี (พร้อม โกวีโท) แหล่งข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ ตำราทางวิชาการงานวิจัยเอกสาร หนังสือต่างๆ ที่นักวิชาการรวบรวม เรียบเรียง และประพันธ์ขึ้นมา
- 2) แหล่งข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2. ขั้นตอนการทำเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีความสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ ได้คือ

- 1) กลุ่มผู้สนับสนุน จำนวน 10 รูป/คน
- 2) กลุ่มผู้ร่วมงาน จำนวน 10 รูป/คน
- 3) กลุ่มศิษยานุศิษย์ จำนวน 10 รูป/คน

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คำสัมภาษณ์ของ พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) แหล่งข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ ตำราทางวิชาการงานวิจัยเอกสาร หนังสือต่างๆ ที่นักวิชาการรวบรวม เรียบเรียง และประพันธ์ขึ้นมา

- 2) เก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ตามข้อที่ 2.1-2.3

ผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาของการจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) สรุปได้ดังนี้

พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ได้จัดการศึกษาตามบทบาทและภาระหน้าที่ของ คณะสงฆ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมกับคณะสงฆ์ภาคใต้ให้การสนับสนุน บทบาทในการพัฒนา ได้วางแผนจัดการศึกษาในด้านสถานที่ ทนุ บุคลากร ผู้เรียน อุปกรณ์ในการทำงานที่อยู่อาศัย และหลักสูตร ให้มีความพร้อมสอดคล้องเกื้อกูลต่อกันโดยจัดให้ จัดสำหรับตัวบุคคล จัดสำหรับสังคม จัดสำหรับพระศาสนา แบ่งเป็น 3 แผนก แบ่งสายงานออกเป็น 9 สายงาน การเรียนรู้แผนกนักธรรม จัดการเรียนตามหลักสูตรสนามหลวง การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ชั้นคือ นักธรรมชั้นตรีชั้นโทและชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท และธรรมศึกษาชั้นเอก การเรียนรู้นวกะ (พระภิกษุบวชใหม่) อบรมพระราชกัญญาบวชในพรรษา ตามหลักสูตรนักธรรมชั้นตรีบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ตามหลักสูตรนักธรรมชั้นตรี และส่งเสริมให้เข้าเรียนต่อในแผนกพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แผนก

บาลี จัดการเรียนตามหลักสูตรสนามหลวง การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีตามหลักสูตร แบ่งเป็น 8 ชั้นคือ บาลีประโยค 1-2 และเปรียญธรรม 3-9 แผนกสามัญ จัดตามหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2514 (สำหรับ พระภิกษุสามเณร) ศึกษาผู้ใหญ่ เรียนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 1-3 วิชาพระพุทธศาสนา หลักสูตรพุทธศาสนานานาชาติ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร ชั้นต้น – กลาง – ปลาย – และชั้นสูง การเรียนรู้อบรมพิเศษ ศูนย์วัฒนธรรมเคลื่อนที่ภาคใต้ ได้นำวิทยากรออกปฏิบัติการฝึกอบรมวัฒนธรรมไทย (แผนก มารยาทและพิธีกรรม) และฝึกอบรมศิลปอาชีพ แก่กลุ่มคนระดับ ระดับครู – อาจารย์ ตาม สถานศึกษาต่าง ๆ ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ่อบ้าน แม่บ้าน นักเรียนและเยาวชน ทั่วไป

2. บทบาท แนวคิด วิธีการจัดการศึกษา และหลักการบริหารการศึกษา

1) บทบาท พระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ได้แสดงบทบาทในฐานะ พระสงฆ์ เป็นบทบาทตามอุดมคติ ในหน้าที่จัดการด้านการศึกษาของสงฆ์และปฏิบัติตามความ คาดหวังของประชาชน คือ ปฏิบัติดีด้วยกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตรงตามหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธเจ้า ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมให้แจ่มแจ้งตามความเป็นจริงละเอียดได้จากความทุกข์ ปฏิบัติ สมควรเป็นสมาธิปฏิบัติ ไม่ตั้งเกินไป และไม่ย่อหย่อนเกินไป บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ เป็นบทบาทที่แสดงออกจากความรู้ความสามารถ เป็นพระดี ฝึกฝน ขวนขวายหาความรู้ทั้งทาง โลกและทางธรรม พระเก่ง คิดเก่ง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ พระสอนคนได้ ถ่ายทอดวิชา ความรู้ได้ พระผสมผสาน เป็นผู้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม บทบาทที่แสดงออกจริง โดยการ แก้ไขปัญหาเหตุการณ์เฉพาะหน้าและแก้ปัญหาแก่ประชาชนได้ทันทีที่ คือเป็นที่พึ่งทางใจ(ที่ พึ่งอันบรร) เป็นพระสอนธรรม เป็นพระผู้นำปฏิบัติ พัฒนา เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือสังคม บทบาทในฐานะผู้บริหารจัดการด้านการศึกษาได้วางนโยบายแก่ผู้ที่เข้าศึกษาตามแผนกแผนก นักธรรม แผนกบาลี แผนกสามัญศึกษา แผนกพระพุทธศาสนานานาชาติ ส่วนการแสดง บทบาทในฐานะครู ได้แสดงความเป็นครูด้วยความเป็นกัลยาณมิตรตั้งใจประสิทธิ์ประสาทน์ ความรู้การดำเนินศีลาคูทั้งสี่ประการ มีหลักตรวจสอบ ปฏิบัติทำหน้าที่ของครูที่ดีต่อศิษย์ มี ลักษณะการสอนอันเป็นอัตลักษณ์ และได้จัดโครงการในการส่งเสริมการทำงานอย่างชัดเจน

2) **แนวคิด** ประยุกต์ใช้แนวคิดแบบโยนิโสมนสิการ คิดแบบอุบายมนสิการ คือ คิดอย่างมีวิธีเข้าถึงความจริงคิดแบบ ศักดิ์สิทธิ์ การณมนสิการ คือคิดหาต้นเหตุที่ต่อเนื่องมาแนวคิดที่ว่าความจนแก้ได้ ความโง่แก้ได้ แต่ทั้งโง่และไม่มีความคิดอ่านนั้นแก้ไม่ได้ ปณมนสิการเป็นการคิดที่ถูกทางเป็นขั้นตอนลำดับ คิดแบบอุปาทมมนสิการ คือคิดอย่างมีเป้าหมาย คิดทำให้เกิดผล

3) **วิธีการจัดการศึกษา** นำหลักไตรสิกขาอันเป็นหลักการศึกษาในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง ตามลำดับขั้น คือขั้นปริยัติ ขั้นปฏิบัติ และขั้นปฏิเวธ การศึกษาด้านคันถธุระ จัดให้การศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นหลักธรรมคำสอนจัดให้มีการศึกษา 3 แผนก คือ แผนกนักธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา และการศึกษาด้านวิปัสสนาธุระ เป็นการศึกษาพระกัมมัฏฐาน ควบคู่กันไปจนสำเร็จผลเรียกว่าขั้นปฏิเวธ การจัดพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม เพื่อผลิตพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้รู้ธรรมพระปริยัติธรรม หลักสูตรพระนวกะ (พระภิกษুবวชใหม่) อบรมพระราชภิกษুবวชในพรรษา ตามหลักสูตรนักธรรมชั้นตรี การฝึกอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน ตามหลักสูตรนักธรรมชั้นตรีและส่งเสริมให้เข้าเรียนต่อในแผนกพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แผนกบาลี เพื่ออรรถาธิบายซึ่งพระพุทธานุศาสน์และความเจริญรุ่งเรืองของพระสังฆธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จัดเพื่อสนองความต้องการที่จะศึกษาวิชาการทางโลกของพระภิกษุสามเณร โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปได้รับโอกาสในการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเพื่อให้พระภิกษุสามเณรมีความรู้สูงขึ้นไปถึงขั้นปริญญา โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่ออบรมกุลศัลยกรรม และวัฒนธรรมแก่เยาวชนศูนย์วัฒนธรรมเคลื่อนที่ภาคใต้ เป็นการจัดเพื่อส่งเสริมธรรมและวิชาชีพแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

4) **หลักการบริหารการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท)** ได้บริหารตน นำหลักสัปปุริสธรรมมาฝึกให้ได้มาซึ่ง กาย วาจา จิต และปัญญา อันเป็นธรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักของมนุษย์ บริหารคน นำเอาหลักพุทธและหลักคุณธรรม อันเป็นพุทธวิธีบริหาร มาพัฒนาคนในองค์กร เหมภูมิทิศ บำรุงบ่าว คือผู้ใต้บังคับบัญชา พรหมวิหารธรรม และสังคหวัตถุเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ผูกมัดใจคนและบริหารงาน การบริหารงานให้สำเร็จได้นั้น ต้องยึดมั่นในหลักอิทธิบาทธรรม

3. ผลจากการจัดการด้านการบริหารของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท)

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จมีหลายประการ เช่น คุณลักษณะ ในฐานะผู้บรรยายเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความน่าเชื่อถือ บุคลิกลักษณะน่าเลื่อมใส สถานภาพและบทบาท เป็นกันเอง การสื่อสารที่ง่าย การสร้างบรรยากาศ การทุ่มเทในการเผยแผ่ เนื้อหาหลักธรรม การใช้สื่อ ผู้ฟัง และปัจจัยด้านทางสังคม คือได้แบบอย่างของครูอาจารย์ที่ดี เป็นผู้มีความตั้งใจทำงานด้านการเผยแผ่ เป็นผู้มีความเกียรตินิยม สังคมยอมรับ ปัจจัยดังที่ได้กล่าวมานั้น จึงทำให้เกิดเป็นผลของการปฏิบัติงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา เกิดเป็นคุณค่าแก่บุคคล และ สังคมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) **ผลที่เกิดต่อบุคคล** การเกิดแก่บุคคลกรที่ดีของชาติการสร้างคนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมจรรยา และช่วยผลิตศาสนบุคคลให้เกิดแก่พระพุทธศาสนา รวมถึงได้พัฒนาบุคลากรให้ คณะสงฆ์ ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคคลกรด้านการศึกษา ด้านการปกครองได้ส่วนหนึ่ง หลักธรรมที่นำมาสอนและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทำให้เกิดผลแก่บุคคลทั้งในด้านความรู้ ด้านความเชื่อ ด้านทัศนคติ และด้านพฤติกรรม

2) **ผลที่เกิดต่อสังคม** การจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ได้ส่งผลด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ การจัดกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องต่าง ๆ มีความกตัญญูกตเวที เป็นต้น และน้อมนำเอาหลักธรรมไปปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปในทางที่ดี ทำให้เข้าใจระเบียบข้อบังคับของชาวพุทธในเรื่องการทำความเคารพ การกราบและการไหว้ที่ถูกต้อง การเข้าค่ายจริยธรรม ส่งผลให้เยาวชนได้ศึกษาหลักธรรมเว้นจากการเที่ยวเตร่ ลดความประพฤติดื้อรั้น และห่างไกลจากสิ่งเสพติด การสอนศีลธรรมในโรงเรียนและประชาชนส่งผลให้นักเรียนตามสถาบันการศึกษาต่างๆ และประชาชนเข้าใจในหลักธรรมทางพุทธศาสนามากขึ้น ด้านความสงบสุขของคนในสังคม

ด้านการให้โอกาสทางการศึกษา การจัดการด้านการศึกษาส่งผลให้ประชาชนผู้ไม่มีโอกาสทางการศึกษาได้บวชเข้ามาศึกษาหลักธรรม ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม ยกระดับความรู้ และ ยกสถานะภาพทางสังคมได้ เนื่องจากเป็นระบบการศึกษาที่ใช้ทุนน้อย ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนการจัดการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ได้ส่งผลให้

วัดและชุมชนมีความใกล้ชิดและมีความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายมากขึ้นโดยผ่านทางบุคลากรที่เข้ามาบวช เพราะระบบการศึกษาประเภทนี้ เป็นการศึกษาที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเนื่องจากการจัดการศึกษาที่จัดเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

3. ผลที่เกิดต่อศาสนา การจัดการด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ส่งผลให้เกิดแก่พระศาสนาคือพระภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาหลักธรรมจากหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา ในส่วนของประชาชนได้ศึกษาหลักธรรมจากหลักสูตรพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน ศูนย์วัฒนธรรมเคลื่อนที่ภาคใต้ และโครงการธรรมะสู่ประชาชน ที่พระภิกษุสามเณรออกแสดงธรรมในพรรษาเป็นประจำทุกปี ทำให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและน้อมนำไปปฏิบัติ สร้างความมั่นคงในหลักธรรมให้เกิดขึ้น และสามารถพัฒนาระดับจิตใจของตนให้สูงขึ้นทำให้เกิดความสุขในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย เรื่อง การจัดการด้านการจัดการศึกษา ของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ควรมีการเก็บประวัติและผลงานทั้งหมดของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์และคุณค่าอย่างมาก และจัดพิมพ์เผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
2. หน่วยงานองค์กรภาครัฐและเอกชน ควรเสนอเป็นบุคคลตัวอย่างที่สมควรยกย่องเชิดชูให้เป็นเกียรติต่อวงศ์ตระกูลและจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรนำหลักและวิธีการการบริหารด้านการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) เผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวสู่สาธารณชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทด้านการจัดการศึกษาของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีเรื่องที่น่าสนใจและควรแก่การศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาภาวะผู้นำ ของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท) ที่มีต่อการจัดการด้านการศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระภิกษุสามเณร ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจาก สำนักเรียนการศึกษาทั้งสามแผนก วัดแจ้งวรวิหาร ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีผลต่อศาสนาและสังคม
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการจัดการด้าน การศึกษาพระปริยัติธรรม ของพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิท)
4. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทตามภารกิจ 6 ด้าน ของพระเทพปัญญา สุธี (พร้อม โกวิท) มีผลต่อศาสนาและสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2539). *หลักการ บริหาร และการ จัดการวัดใน ยุคโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ พี กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- กรมการศาสนา. (2554). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของ คณะสงฆ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- นิภา แยมวจิ. (2549). *กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2539). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ครั้งที่ 10*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2541). *การศึกษาเครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สหธรรมิก.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2546). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุติเมธี). (2546). *การพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน ใน ธรรมปริทัศน์ 46*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) . (ม.ป.ป.). *บันทึกประกอบคำบรรยาย ในโครงการอบรม บัณฑิตอาสาสมัครสายพระบาท*. เรียกใช้เมื่อ 8 มกราคม 2555 จาก วัดญาณเวศกวัน: http://www.watnyanaves.net/th/book_detail/423

- พระราชวรมณี (ประยูต ปยุตโต). (2526). *พุทธธรรม กฎธรรมชาติ และคุณค่าสำหรับชีวิต ฉบับ
เดิม แก้ไขปรับปรุง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ.
- พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. (2549). *รัชกาลที่ 5 กับการปฏิรูปเมืองสยาม*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์กุ่มมอญ.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- รังสรรค์ บุษะมา. (2550). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี.
- วุฒิชัย มุลศิลป์. (2542). *เมื่อเริ่มปฏิรูปการศึกษาสมัยรัชการที่ 5 - รัชกาลที่ 7*.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท เวิลด์มีเดีย จำกัด.

ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา

: กรณีศึกษาพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)

A STUDY OF THE MONK ROLES IN SOCIAL DEVELOPMENT

IN BUDDHIST WAYS : A CASE STUDY OF

PHRAKHRUPRAPATTHAMMAWITHAN (MING PAPATSARO)

สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูอรุณสิงหธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของ พระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) 3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและศึกษาภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูล 29 รูป/คน จำแนกเป็น พระสังฆาธิการ 15 รูป และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 14 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษา พบว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาเน้นที่การพัฒนาคน เพื่อให้คนมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา โดยการประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ดำรงชีวิตอยู่บนรากฐานแห่งสัจจะหรือความจริง ไม่หลงงมงาย มีความพอเพียง รู้จักช่วยเหลือตนเอง ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข หลักธรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาสังคม ได้แก่ หลักกรรม คือ ความเพียรหรือความพยายาม หลัก

ไตรสิกขา คือ การพัฒนาพฤติกรรม จิตใจ และปัญญาให้ดียิ่งขึ้น หลักอัมปมาหะ คือ การไม่รอเวลาและไม่ประมาท และหลักอิสรภาพแห่งการพึ่งตนได้ คือ การพึ่งตนเองและเป็นอิสระ แนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของ พระครูประภัสสร์ธรรมวิธาน (มิ่งปภสฺสโร) ท่านมีความเมตตาอนุเคราะห์ประชาชนที่เฝ้าอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 ทั้ง 6 ประการ คือ 1) การปกครอง การจัดระบบความเป็นอยู่ของหมู่สงฆ์ ให้อยู่ในพระธรรมวินัย ระเบียบของวัด อาณัติและกฎหมายของคณะสงฆ์ 2) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เน้นการอบรม สั่งสอนทางธรรม เพื่อแสดงเมตตาอนุเคราะห์ต่อชาวโลกทั้งปวง 3) การสาธารณูปการที่เกื้อกูลต่อบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ การพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ 4) การศึกษาสงเคราะห์ แก่เยาวชนในระดับก่อนวัยเรียน และมอบทุนส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 5) การศาสนสถาน โดยการให้จัดการศึกษาด้านวิชาการด้านพระปริยัติธรรมให้แก่พระสงฆ์สามเณรภายในวัด และ 6) การสาธารณสงเคราะห์ คือ กระบวนการสงเคราะห์ประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติจากวินาศภัย อุบัติภัย และสาธารณภัยต่างๆ โดยท่านมีวิธีคิดและกระบวนการพัฒนาสังคม โดยใช้หลัก 8 ส. ได้แก่ 1) ส. สงฆ์ คือ การพัฒนาพระสงฆ์และสามเณรภายในวัด และในเขตปกครองของตนให้มีปริมาณและมีคุณภาพ 2) ส. สัตบุรุษ คือ การระดมกำลังพัฒนาคุณภาพชีวิตของสัตบุรุษ คือ ประชาชนรอบ ๆ วัดให้มีจิตใจสำนึกที่ดีง่าย รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนาร่วมกับพระสงฆ์และสามเณร 3) ส. เสนาสนะ พัฒนาให้วัดทั้งในส่วนศาสนสถาน และศาสนวัตถุให้เป็นวัดเป็นอาวาส มีเขตพุทธาวาส ธรรมาวาส และสังฆาวาส เป็นต้น 4) ส. สมบัติวัด คือ การพัฒนาการเก็บรักษา การใช้สอยและการจำหน่ายทรัพย์สินต่าง ๆ ของวัด ให้มีการจัดทำหลักฐาน การบัญชีที่ดิน ทรัพย์สินเงินทองให้ถูกต้องชัดเจน 5) ส. สมณธรรม คือ การจัดให้วัดมีกิจวัตร กิจกรรม และพิธีกรรมที่เกื้อหนุนในการประพฤติวัตรปฏิบัติ เช่น การศึกษาพระธรรมวินัย ทำวัตรสวดมนต์ เข้าเียน ลงพระอุโบสถ แสดงอาบัติชำระศีลาจารวัตร ให้หมดจด อยู่ก่อดปวัตรธรรมเจริญสมาธิภาวนา ทำให้จิตใจสงบ เข้าพบรับโอวาทและปฏิบัติบำรุงพระอุปัชฌาย์อาจารย์ ออกบิณฑบาต ปิดกวดวัดให้ร่มรื่นสมกับบรมณีย์สถานแหล่งปลูกฝังความดีของประชาชน 6) ส. สังฆาธิการ คือ การพัฒนางานคณะสงฆ์ โดยช่วยกันรับทราบและรับผิดชอบ จัดให้วัดเสนองานนโยบายของทางรัฐบาลและคณะสงฆ์ ทั้งการปกครอง การศาสนศึกษา การสาธารณูปการ การเผยแผ่ การศึกษาสงเคราะห์ และสาธารณสงเคราะห์ 7) ส. สวัสดิการ คือ การจัดให้วัดระดมทุน จัดตั้ง

กองทุนหรือมูลนิธิสงเคราะห์พระสงฆ์ สามเณรภายในวัดให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควร ร่วมสนับสนุนกิจการสังคมสงเคราะห์ของภาครัฐและเอกชนด้วยความเต็มใจในทุกกรณี และ 8) ส. สาธารณสงเคราะห์ คือ การพัฒนาการสังคมสงเคราะห์ในส่วน of พระสงฆ์และร่วมรับสนองนโยบายของรัฐบาล ด้วยการช่วยรณรงค์คุณภาพชีวิต พิชิตปัญหาความยากจน ความเจ็บไข้ ความไม่รู้และให้การสงเคราะห์ประชาชนในอุบัติภัย วิทยาศาสตร์ และสาธารณสุขต่างๆ

คำสำคัญ : บทบาทพระสงฆ์ การพัฒนา

ABSTRACT

“A study of the monk roles in social development in Buddhist ways : A case study of Phrakrupapatthammawithan (Ming Papatsaro), Chief of the ecclesiastical sub-district of Muang-Ngam, Singhanakhon district, Songkhla province. The thesis title on “A study of the monk roles in social development in Buddhist ways : A case study of Phrakrupapatthammawithan (Ming Papatsaro), The objectives were as follows 1) To study the concept on social development according to Buddhist approaches, 2) To study the concept on social development according to Buddhist approaches of Phrakrupapatthammawithan (Ming Papatsaro) and 3) To analyses the role on social development according to Buddhist approaches of Phrakrupapatthammawithan (Ming Papatsaro). The researcher tried to study on document and field study by indept interview, the samples were about 29 persons can divided as follows; 15 ecclesiastics, 14 local scholars, and give some suggestions.

The findings were as follows.

The concept on social development according to Buddhist approaches to emphasize on man development for stronger in physical, mind and wisdom by conduct of good moral, to live on Sacca base on truth, without ignorance, to have self-sufficiency, helping own self for stand on own self and to live happily,

the Dhamma principle for applying in social development i.e. Karma principle means to try or effort, Tri-sikkha means behavioral development, mind development and wisdom development, Appamada principle means no waiting time and careflessness and freedom principle for self living i.e. own self living and freedom. The concept on social development according to Buddhist approaches of Phrakrupapattammawithan (Ming Papatsaro) he was kind on people which followed up the Sangha's act B.E. 2535 which compound in six categories i.e. 1) Ruling to set the living of sangha for regarding on Vinaya temple's rules, orders and Sangha's laws. 2) The Buddhism dissemination which emphasized on Dhamma training for expression of kindness on general people. 3) public service providing which regarded on public sacrifice and social development in many aspects. 4) educational welfare to pre-nursery and having scholar for higher education. 5) religious places, to have the academic school in Phrapariyattithamma study for monks and novices in the temple. 6) public welfare ; to help people who faced on disaster by applying on 8s, i.e. 1) Sangha means to develop monks and novice in the temple and out of temple for more quantity and quality. 2) Sattapurisa means to develop the life quality of scholars around the temple for consciousness on thinking, doing, resolving, responsibility to Buddhism with Sangha. 3) Senasana means to develop religious places, religious things, to have Buddha area, Dhamma area and Sangha area etc. 4) Sombatwat means contaminance, development, applying and to be solved of religious things, to be registered the religious things, land, and wealth as clear and clear. 5) Samana Dhamma means to have religious activities and rituals which regarded on Sangha's affairs i.e. Dhamma Vinaya study, daily praying, Patimokha praying, to express the offence for purifying, meditation, Dhamma training, to look after the preceptor, armgathering (armsfood), to be clean and clear temple as the place for good training of people. 6) Sangadhikara means ecclesiastics i.e. to

develop the Sangha's affair by understanding and responsibility, to be co-operated between temple's work and government's policy and Sangha's policy i.e. ruling, religious education, public service providing, dissemination, educational welfare and public welfare. 7) Sawasdikara means to be collected budget for Sangha foundation registration for accommodation of monks and novices in temple and service providing to social welfare both government and private sectors as satisfy and 8) Sadharanasangaha co-operated with government's policy by campaigning on life quality, to be solved the poverty, sick, ignor and to be helped people in the cases of disasters etc.

บทนำ

สถาบันทางพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือ ต่อสังคมไทยตลอดมา โดยมีส่วนร่วมในการกล่อมเกลাজิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทย ตลอดจน การให้บริการตามความจำเป็น สถาบันทางศาสนามีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาทางสังคมให้แก่เรามาแล้วอย่างมาก แม้กระทั่งในปัจจุบันความสำคัญในประการดังกล่าวก็คงมีอยู่ พระสงฆ์กับวัดยังต้องรับภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือชุมชนตลอดไป กล่าวได้ว่า หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญในวัฒนธรรมไทย เหตุการณ์สำคัญ ในชีวิตประจำวันเกือบทั้งหมดของคนไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนาพุทธ นอกจากนั้น พระสงฆ์ยังมีหน้าที่และความผูกพันกับชุมชนทั้งหลักธรรมและคุณธรรม ซึ่งจะกล่าวสรุปได้ว่า หน้าที่และความผูกพันทางสังคมของพระสงฆ์เกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2543) คือ

1. การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ต้องอาศัยปัจจัยสี่ที่ชาวบ้านถวาย
2. สภาวะและเหตุการณ์ภายในสังคม ย่อมมีผลเกี่ยวกับการบำเพ็ญธรรมของสงฆ์
3. โดยคุณธรรม คือ เมตตา กรุณา พระสงฆ์จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

พระสงฆ์เป็นผู้นำท้องถิ่นที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะพระสงฆ์เป็นผู้ที่ประชาชนเคารพนับถือ เป็นที่พึ่งของประชาชนในทางศาสนา มีบทบาทในการรวบรวมประชาชนให้เป็นปึกแผ่น นำประชาชนสละแรงงานร่วมก่อสร้างสาธารณสมบัติของวัดและ

หมู่บ้าน อบรมประชาชนให้รู้จักการเสียสละเพื่อบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนั้น พระสงฆ์ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนได้ โดยพระสงฆ์แนะนำประชาชนได้ตามหลักแห่ง พระพุทธศาสนา โดยเน้นให้ปฏิบัติตามวิธีการพัฒนาสังคม โดยยึดเป้าหมาย 6 ประการ (พวง สุวรรณรัฐ, 2553) คือ

1. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ในทางศาสนานั้นสอน ให้คนรู้จักอดทน มีความขยันหมั่นเพียร และชวนชวายทำตนให้เป็นที่พึ่งแห่งตนเอง ให้แต่ละ คนแต่ละครอบครัวพึ่งตัวเองได้ ประชาชนมีโอกาสที่จะเลือกอาชีพได้ตามความสามารถและ ความเหมาะสมงานพัฒนาสังคมมุ่งส่งเสริมช่วยเหลือประชาชนให้รู้จักช่วยตนเอง

2. ส่งเสริมการสร้างสาธารณสมบัติ การพัฒนาสังคมเป็นขบวนการที่มุ่งให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการกระตุ้นยั่วยุให้ ประชาชนเกิดความคิดริเริ่ม และรับผิดชอบในการทำงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง

3. ส่งเสริมการอนามัยและสุขภาพพล พระสงฆ์เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนอยู่แล้วใน เรื่องความสะอาด ความเป็นระเบียบ

4. ส่งเสริมการศึกษาและสันติภาพ การงานพัฒนาสังคมมุ่งพัฒนาตัวตนเป็นสำคัญ ส่วน การสร้างสาธารณะสมบัติเป็นงานที่จะอำนวยประโยชน์แก่สังคมเพียงชั่วคราว โครงการสำคัญ

5. ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น การพัฒนาชุมชนนั้นแม้จะ เป็นการสร้างความเจริญให้แก่สังคม ในส่วนที่เป็นประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะได้รับการ ส่งเสริมและฟื้นฟูให้ดีขึ้น

6. ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การปกครองตนเองนับเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของ การพัฒนาชุมชน นับเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา

จึงกล่าวได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์มีส่วนสำคัญต่อการสนับสนุนการพัฒนาสังคมและ สังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การให้การศึกษา การบริการสังคมหรือการสงเคราะห์ประชาชน การส่งเสริมอาชีพ ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมประจำชาติ การเผยแผ่พระธรรมคำสอนของ ศาสนาให้สังคมได้ยึดถือปฏิบัติจึงเป็นประโยชน์แก่ตนและส่วนร่วม ทำให้สังคมมีระเบียบ มี ความสามัคคีเป็นแนวทางที่จะช่วยพัฒนาสังคมได้เป็นอย่างดี เมื่อพระสงฆ์มีความรู้ ความสามารถ ได้เข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนาสังคม ทำหน้าที่ในการพัฒนาตน พัฒนา องค์กร ในรูปแบบที่หลากหลาย เมื่อมีการศึกษาถึงชีวประวัติของพระครูประกาศธรรมวิธานที่

ทำหน้าที่ในการพัฒนาสังคม ย่อมเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะสงฆ์ เป็นการเชิดชูเกียรติประวัติให้แก่พระสงฆ์ เนื่องจากบางครั้งผลงานที่พระสงฆ์ประสบความสำเร็จเป็นบางรูปในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและได้รับการยอมรับในการพัฒนาสังคมอยู่ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาว่า อะไรคือสาเหตุสำคัญทำให้พระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) ได้รับการยอมรับจึงมีการเข้าไปศึกษาชีวิตและผลงานของท่านในด้านการพัฒนาสังคม บทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีต่อพระสงฆ์ และบุคคลโดยทั่วไปได้นำไปประพฤติปฏิบัติเพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้อยู่คู่โลกตลอดกาล

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง ศึกษาบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาพระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา และให้บรรลुวัตถุประสงค์ตรงตามเป้าหมายของพระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) แก่หน่วยงานผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทุกระดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)
3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับเถรวาทภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อรรถกถา ฎีกา ปกรณ์วิเสส
2. ศึกษาเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลงานของพระครูประภัศรธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)

3. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) พระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) ผู้ทรงคุณวุฒิพระสงฆ์ 15 รูป คฤหัสถ์ 14 คน
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ วีดิทัศน์(วิดีโอ) บันทึกภาพและเทปบันทึกเสียง สมุดบันทึก
5. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์
6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา

การพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา เน้นที่การพัฒนาคน เพื่อให้คนมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ และปัญญา โดยการประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ดำรงชีวิตอยู่บนรากฐานแห่งสัจจะหรือความจริง ไม่หลงมกมาย มีความพอเพียง รู้จักช่วยเหลือตนเอง ให้สามารถพึ่งตนเองได้ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข หลักธรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาสังคม ได้แก่ หลักกรรม คือ ความเพียรหรือความพยายาม หลักไตรสิกขา คือ การพัฒนาพฤติกรรม จิตใจ และปัญญาให้ดียิ่งขึ้น หลักอปปมาท คือ การไม่รอเวลาและไม่ประมาท และหลักอิสรภาพแห่งการพึ่งตนได้ คือ การพึ่งตนเองและเป็นอิสระ

2. แนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)

แนวคิดการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) ท่านมีความเมตตาอนุเคราะห์ประชาชนที่เฝ้าอันวยตาม ลักษณะงานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2535 ทั้ง 6 ประการ คือ 1) การปกครอง การจัดระบบความเป็นอยู่ของหมู่สงฆ์ (รวมทั้งศิษย์และคนในวัด) ให้อยู่ในพระธรรมวินัย ระเบียบของวัด อาณัติ และกฎหมายของคณะสงฆ์ เน้นการบำบัดทุกข์บำรุงสุขเป็นหลัก 2) การเผยแผ่ การประกาศพระพุทธศาสนา เน้นการอบรมสั่งสอนทางธรรม เพื่อแสดงเมตตาอนุเคราะห์ต่อชาวโลกทั้งปวง 3) การสาธารณูปการ คือ งานที่เกื้อกูลต่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์โดยเน้นกิจกรรมการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ 4) การศึกษาสงเคราะห์ คือ การส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เยาวชนในระดับก่อนวัยเรียน โดยเปิดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น และมอบทุนส่งเสริม

ให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 5) การศาสนสถาน คือการให้จัดการศึกษาด้านวิชาการให้แก่ พระสงฆ์สามเณรภายในวัด ทั้งหลักสูตรไตรสิกขา หลักสูตรพระปริยัติธรรม (หลักสูตรเก่า) หลักสูตรปริยัติธรรม (หลักสูตรใหม่) และ 6) การสาธารณสงเคราะห์ คือ กระบวนการ สงเคราะห์ประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติจากวินาศภัย อุบัติภัย และสาธารณภัย วิธีคิดและ กระบวนการพัฒนาสังคมของท่านพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) ซึ่งท่านได้ใช้ หลักการพัฒนาสังคม 8 ส. ได้แก่ 1) ส. สงฆ์ คือ การพัฒนาพระสงฆ์และสามเณรภายในวัด และในเขตปกครองของตนให้มีปริมาณและมีคุณภาพตามพระธรรมวินัย โดยการเตรียมตัวให้ พร้อม ผูกซ้อมการปฏิบัติธรรม นำพัฒนาและปรัญชากิจได้ทุกกรณี 2) ส. สัตบุรุษ คือ การระดม กำลังพัฒนาคุณภาพชีวิตของสัตบุรุษ คือ ประชาชนรอบ ๆ วัดให้มีจิตใจสำนึกที่ดียิ่งรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ปัญหา รู้จักรับผิดชอบต่อพระพุทธศาสนาร่วมกับพระสงฆ์และสามเณร 3) ส. เสนาสนะ พัฒนาให้วัดทั้งในส่วนศาสนสถาน และศาสนวัตถุให้เป็นวัดเป็นอาวาส มีเขตพุทธ วาส ธรรมาวาส และสังฆาวาส เป็นต้น 4) ส. สมบัติวัด คือ การพัฒนาการเก็บรักษา การใช้สอย และการจำหน่ายทรัพย์สินต่าง ๆ ของวัด ให้มีการจัดทำหลักฐาน การบัญชีที่ดิน ทรัพย์สินเงิน ทองให้ถูกต้องชัดเจน 5) ส. สมณธรรม คือ การจัดให้วัดมีกิจวัตร กิจกรรม และพิธีกรรมที่ เกื้อหนุนใน การประพฤติวัตรปฏิบัติ เช่น การศึกษาพระธรรมวินัย ทำวัตรสวดมนต์เข้าเฝ้าฯ ลง พระอุโบสถ แสดงอาบัติชำระศีลาจารวัตร ให้หมดจด อยู่กลดปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนา ทำ ให้จิตใจสงบ เข้าพบ รับโอวาทและปฏิบัติบำรุงพระอุปัชฌาย์อาจารย์ ออกบิณฑบาต ปิดกวาด วัดให้ร่มรื่นสมกับบรมณีสถานแหล่งปลูกฝังความดีของประชาชน 6) ส. สังฆาธิการ คือ การ พัฒนางานคณะสงฆ์ โดยช่วยกันรับทราบและรับผิดชอบ จัดให้วัดเสนองานนโยบายของทาง รัฐบาลและคณะสงฆ์ ทั้งการปกครอง การศาสนศึกษา การสาธารณูปการ การเผยแผ่ การศึกษา สงเคราะห์ และสาธารณสงเคราะห์ 7) ส. สวัสดิการ คือ การจัดให้วัดระดมทุน จัดตั้งกองทุน หรือมูลนิธิสงเคราะห์พระสงฆ์ สามเณรภายในวัดให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควร ร่วม สนับสนุนกิจการสังคมสงเคราะห์ของภาครัฐและเอกชนด้วยความเต็มใจในทุกกรณี และ 8) ส. สาธารณสงเคราะห์ คือ การพัฒนาการสังคมสงเคราะห์ในส่วนของพระสงฆ์และร่วมรับสนอง นโยบายของรัฐบาล ด้วยการช่วยรณรงค์คุณภาพชีวิต พิชิตปัญหาความยากจน ความเจ็บไข้ ความไม่รู้และให้การสงเคราะห์ประชาชนในอุบัติภัย วินาศภัย และสาธารณภัยต่างๆ

3. วิเคราะห์บทบาทการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)

บทบาทการพัฒนาสังคมของพระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) คุณลักษณะตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น เป็นนักพัฒนาที่มีวิสัยทัศน์ (จักขุมา) เอาใจเอางาน จัดการธุระได้ดีมีความชำนาญในการทำงาน (วิจุโธ) ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยของความเป็นนักพัฒนาและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย (นิสสยสัมปันโน) จึงทำให้เป็นผู้ที่เจริญอกงามเป็นประโยชน์ที่พึงได้จากพระพุทธศาสนาและเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไป ในการได้รับเกียรติความไว้วางใจให้ทำบทบาทของพระสงฆ์ตามหลักการบริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน อันเป็นกิจการงานคณะสงฆ์ และงานอื่นที่ได้ดำเนินการโดยเฉพาะด้านการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา เช่น การร่วมมือ ประสานงานกันเพื่อให้เกิดผลงานที่ดี พระครูประกาศธรรมวิธาน ท่านเป็นพระที่มีอัธยาศัยดี มีความเป็นกันเอง กับทุกคน สร้างความอบอุ่นใจ ในเนื้องาน คิดเร็ว ทำเร็ว แก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ไม่เคร่งเครียดกับกฎกติกาหรือเวลามาก หรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสมทำงานเพื่อส่วนรวมสร้างความสามัคคีให้กับชุมชนเน้นการร่วมมือประสานงานกัน เพื่อให้เกิดผลงานที่ดี การทำงานของท่านมักมองอนาคตวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนา ท่าน จะมองถึงวิธีการทำงานให้เกิดความสะดวก ทั้งเนื้องานและคนทำงาน แต่ทุกงานก็จะเสร็จทันกำหนดเวลา ท่านจะยืดหยุ่นเรื่องเวลางานพิธีการที่มีบุคคลภายนอก หรือหลายหน่วยงานมาร่วมงาน มีการปรับสถานการณ์ตามความเหมาะสมเสมอ ด้วยท่านคิดเร็ว ทำเร็ว มีไหวพริบ จึงสามารถแก้ปัญหาได้ เรื่องของเวลาจึงไม่เป็นปัญหาสำหรับงานพิธีการ ด้วยท่านทำงานด้วยความยึดมั่นในเรื่องของเวลาเป็นสำคัญ ทุกคนต้องตรงต่อตัวเองและตรงต่อเวลาจึงจะทำให้งานที่รับผิดชอบที่สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างที่วางไว้การทำงานท่านจะเรียนรู้จากข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไข ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นสอดคล้องกับข้อมูลจากการวิเคราะห์นี้หลังเสร็จสิ้นงานทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นผลจากการประเมิงานแบบเอกสารหรือการประเมินด้วยตัวท่านเอง เมื่อพบข้อผิดพลาด แม้จะแก้ไขสถานการณ์นั้นได้ พระครูประกาศธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) จะไม่ดุหรือตำหนิผู้ทำงานให้เสียใจ ท่านจะให้คำแนะนำเพื่อให้แก้ไขในงานครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. **การพัฒนาในด้านสังคม** พระสงฆ์ผู้บริหารจะต้องมีความพร้อมในการปกครอง บพบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา ต้องตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี ต้องปกครองแบบธรรมาธิปไตย รู้จักแบ่งปันลาภที่เกิดขึ้นให้กับผู้ปกครอง เจริญไพเราะเหมาะกับสมณสาธูป บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม วางตนเสมอต้นเสมอปลายตามหลักสังคหวัตถุ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นต้องใช้หลักของอิทธิกรรมสมณะในการแก้ปัญหาและอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ เมื่อได้มอบหมายแบ่งหน้าที่ให้แต่ละส่วนงานอย่างชัดเจนแล้วหากเกิดปัญหาขึ้นในส่วนงานหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่องานอื่น ๆ ไม่ควรเรียกประชุมสงฆ์ทั้งหมดควรแก้ไขในส่วนงานนั้นๆ มิฉะนั้นจะเป็นการประจานในส่วนงานอื่นๆ ได้รับรู้ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานนั้น หดกำลังใจในการทำงาน และไม่ควรมองจุดด้อยของผู้ร่วมงานควรมองหาจุดเด่นของเขาและใช้จุดเด่นนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. **การพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ** การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ให้ทุกคนเข้าใจด้วยการใช้สถานที่ของวัดเป็นหน่วยอบรม หรือให้ความรู้แก่ประชาชนในบริเวณที่อยู่รอบวัดให้รู้จักใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจที่ว่า ดีพอ พอเพียงและพอประมาณในการดำรงชีพของตน

3. **การพัฒนาสังคมในด้านการเมือง** ควรเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับความรัก ความสามัคคีของคนในชาติเพื่อทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็งทั้งในด้านการเมือง การปกครอง และสังคมอยู่กันอย่างพึ่งพาอาศัยกันและกัน ไม่เกิดความแตกแยกในสังคม โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ทำหน้าที่ให้ฝ่ายบ้านเมืองด้วยการสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในสังคมของตน

4. **การพัฒนาสังคมในด้านวัฒนธรรม** วัฒนธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี พระสงฆ์ควรทำหน้าที่ด้านการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีนั้นเอาไว้ เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมโดยการเป็นศูนย์กลางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมเอาไว้ ทั้งเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาต่าง ๆ เอาไว้ไม่ให้เกิดการสูญหายจากสังคมไทยไป

5. **การพัฒนาสังคมในด้านสาธารณูปโภคและระบบนิเวศ** พระสงฆ์ผู้บริหารต้องมีความรู้เรื่องนวัตกรรม กล่าวคือการก่อสร้างอาคารศาสนสถานต่าง ๆ และจัดสร้างให้เหมาะสม

กับประโยชน์ในการใช้สอย ควรเน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าความสวยงามในการก่อสร้าง ไม่ควรสร้างความลำบากกับพุทธศาสนิกชน ไม่ควรมีการเรียไร ควรหาทุนทรัพย์ที่เกิดจากศรัทธา จะต้องไม่เป็นผู้ทำลายระบบนิเวศให้เกิดความสูญเสีย

6. การพัฒนาสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม พระสงฆ์ควรทำหน้าที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ทุกคนได้มีส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาและทำกิจกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตรกับชุมชน โดยชุมชนมีความรักและความห่วงใยในการอนุรักษ์สิ่งนี้เอาไว้ให้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าแก่การปกป้องและคุ้มครองไม่ให้ใครมาทำลายสิ่งแวดล้อม ให้ทำเป็นเป็นว่าสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ต้องช่วยกันรักษาและอนุรักษ์เอาไว้ให้คนรุ่นต่อไปได้เห็นคุณค่าและยังรักษาสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทการสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระครูประภาสธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร)
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบในการทำบทบาทและหน้าที่ของนักบริหารของพระครูประภาสธรรมวิธาน (มิ่ง ปภสฺสโร) กับพระสงฆ์รูปอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สหธรรม.
- พ่วง สุวรรณรัฐ. (2553). ทศนะเกี่ยวกับโครงการอบรมพระภิกษุส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น รายงานกิจการโครงการอบรมพระภิกษุเพื่อส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงนครการพิมพ์.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการคณาจารย์และ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมิติทางด้านพระพุทธศาสนาการศึกษาศิลปวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มี กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลัง เสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

1) บทความพิเศษ บทความพิเศษทางวิชาการ ที่นำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการอย่าง เข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการใน วงการวิชาการ หรือวิชาชีพ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะ วิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ จากพื้นฐานทางวิชาการที่ได้เรียบเรียงจากผลงานทาง วิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้ที่มี ประโยชน์แก่คนทั่วไป

3) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีความมุ่งหมายชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือหลักการบางอย่างที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า ทางวิชาการ หรือการนำวิชาการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ บทความวิจัยมีรูปแบบของการ วิจัยตามหลักวิชาการ เช่น มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนด ปัญหาที่ชัดเจนสมเหตุผล โดย จะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดแน่นอน มีการรวบรวมข้อมูล พิจารณาวิเคราะห์ ตีความและ สรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์

4) บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และ วารสารใหม่ หรือจากประสบการณ์ของผู้มีพหุปัญญาเรียบเรียงขึ้น

5) ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความบทความความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจัย แนวนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A 4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุนิติการศึกษาสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการพิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเรียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียนเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์ หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- 6) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์เล่มที่ชื่อเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)

2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2554)

3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระมหาสุทิตย์อาภากร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า1รายการให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิงเช่น (พระธรรมโกศาจารย์ประยูรธมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่าและคณะเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ธมฺมจิตฺโตและคณะ, 2548)

5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Hersey & Blanchard, 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Keown, 2003 ; Hersey & Blanchard, 2000)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง (Kaiser et al., 2008)

4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี

2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. :สถานที่พิมพ์. /: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์. (./ การวรรค 2 ครั้ง)

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่ย่อ).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่.// (ฉบับที่).// เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตติภูมิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T.(1995). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.// (ปีพิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ระดับวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/หรือการค้นคว้าแบบอิสระ/ชื่อมหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง:

สัมฤทธิ์ ต่อสติ. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมือง กรณีศึกษาศูนย์: แพทย์ชุมชนเมือง พระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปี).// ตำแหน่ง./สัมภาษณ์. วัน เดือน.

ตัวอย่าง :

พระพรหมบัณฑิต(ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ศ.ดร..(2558). อธิการบดี, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์. 18 เมษายน.

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//วันที่ เดือน ปีที่เผยแพร่.//**ชื่อบทความ**.//สืบค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี./จาก แหล่งที่อยู่ไฟล์ (URL)

ตัวอย่าง :

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?artide_id=1304&articlegroup_id=274

Doyle, M. W.. (22 June 2004). *Liberal Internationalism:Peace, War and Democracy*. Retrieved September 2, 2013, from http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/themes/peace/doyle/index.html

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2548). *โลกทัศน์ชาวพุทธ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.

พงศ์ศานต์ พิทักษ์มหาเกตุ. (2538). *ชาวบ้านกับช่องทางประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์บริการนำเที่ยวแนวอนุรักษ์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

โกนิฐ์ ศรีทอง. (2558). *การบูรณาการภูมิปัญญาพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาชุมชน*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและ*

วัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?article_id=1304&articlegroup_id=274

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, 24 สิงหาคม 2550.

Boo Elizabeth. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6 (5), 25-28.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น

- ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด

- ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุดเอกสารต้องระบุรายละเอียดของผู้เขียนบทความ (Author(s)) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งและสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษา โปรดระบุชื่อหลักสูตรและสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน

2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)

3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

- แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

- แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

4) รูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป (ถ่ายหน้าตรง)

ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word ส่งมายัง E-mail: tak.punyada@gmail.com เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการ พิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับจำนวน 1 แผ่นมายังกองบรรณาธิการเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

3. การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ได้ที่ <http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/mnpr> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้สแกนและส่งแบบฟอร์มทาง Email : tak.punyada@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.doc ของ Microsoft Word หรือเทียบเท่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์รูปภาพ ในสกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ

สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหจุฬานาครทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ผลงานจำนวน 1 ฉบับพร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมหจุฬานาครทรรศน์